

Tuukka Tuomasjukka

**”JALAT TIUKASTI MAASSA, POLVIIN
SAAKKA TURPEESSA”**

Kehysanalyysi Guggenheim Helsinki
-museohankkeesta Helsingin Sanomien
pääkirjoituksissa 2011–2016

Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunta

Kandidaatintutkielma

Kesäkuu 2021

TIIVISTELMÄ

Tuukka Tuomasjukka: "Jalat tiukasti maassa, polviin saakka turpeessa" – Kehysanalyysi Guggenheim Helsinki -museohankkeesta Helsingin Sanomien pääkirjoituksissa 2011–2016
Kandidaatintutkielma
Tampereen yliopisto
Viestinnän monitieteinen kandidaattiohjelma
Kesäkuu 2021

Tässä kandidaatintutkielmassa tarkastelen Helsingin Sanomien Guggenheim Helsinki -hanketta käsitteleviä pääkirjoituksia, niistä löytyviä painotuksia sekä niiden laajempaa merkitystä. Aineistoni muodostuu 29 tekstistä, jotka on julkaistu vuosina 2011–2016. Tutkin aineistoa kehysanalyysillä ja tarkastelen pääkirjoitustoimittajia kulttuurisina välittäjinä, jotka teksteillään toimivat osana journalismin ja yhteiskunnallisen keskustelun kenttiä sekä tällä tavalla vaikuttavat museon toivottuuden ja arvon määrittämiseen.

Helsingin Sanomien pääkirjoitukset puolustivat museohanketta voimakkaasti. Tekstejä määrittivät kolme pääkehystä: vastarinnan tuomitsemisen kehys, metropolien kilpailun kehys ja amerikkalaisen ystävän kehys. Toisilla luentatavoilla tulos voisi olla erilainen.

Vastarinnan tuomitsemisen kehyksessä museohankkeen mahdollinen kaatuminen nähtiin maineriskinä. Samalla se sisälsi impivaaralaisuuden kritiikin alakehyksen, jossa museon kritiikki näyttäytyi sisäänpäin kääntymisenä. Toisaalta museohankkeen suosiota ei teksteissä liioiteltu, ja hankkeesta esitettiin toisinaan myös kriittisiä huomioita.

Metropolien kilpailun kehys muodostuu vertaamalla Helsinkiä muihin kaupunkeihin sekä pohtimalla niin museohankkeen tuomaa vetovoimaa kuin muiden kaupunkien kehityksen varjoon jäämistä. Samalla kehys sisälsi yhteisen edun alakehyksen, jossa museon tuoma epäsuora taloushyöty ja Helsingin etu nähtiin koko maata palvelevina asioina.

Amerikkalaisen ystävän kehyksessä Solomon R. Guggenheimin säätiö on pyyteetön, Suomessa ja Helsingissä poikkeuksellista potentiaalia näkevä taho. Samalla kehys risteää vastarinnan tuomitsemisen kehysten huomioita, joissa hankkeen uhmaamisen syyksi nähdään esimerkiksi yhdysvaltalaisen kulttuuri-imperialismin vastustaminen.

Museohankkeen loppuvaiheessa aineistossa korostuivat suostuttelun sekä avoimuuden vaatimuksen alakehykset. Tämä on selkeä muutos alkuvaiheen aggressiiviseen sävyyn, jonka osuus pääkirjoituksissa kääntyi ajan kuluessa laskuun. Tulkitsen, että muutos liittyy pääkirjoitustoimittajien saamaan kritiikkiin ja halun säilyttää oma uskottavuus.

Avainsanat: Guggenheim, kehysanalyysi, Bourdieu, pääkirjoitukset, kulttuuriset välittäjät, kulttuuripolitiikka, journalismi, Helsingin Sanomat, taidemuseot

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	GUGGENHEIM – AIKAISEMPI TUTKIMUS	5
3	PÄÄKIRJOITUKSET, KENTTÄ JA VÄLITTÄJÄT.....	15
	3.1 Pääkirjoitusjournalismi.....	15
	3.2 Kenttä.....	19
	3.3. Kulttuuriset välittäjät.....	22
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	27
	4.1 Aineiston esittely.....	27
	4.2 Kehysanalyysi.....	29
	4.3 Tutkimuskysymys	31
5	ANALYYSI JA TULOKSET	33
	5.1 Vastarinnan tuomitsemisen kehys	33
	5.2 Metropoliien kilpailun kehys	37
	5.3 Amerikkalaisen ystävän kehys	39
	5.4 Kehysten ajallisuus.....	40
6	POHDINTAA	42
	LÄHTEET	52
	LIITE 1: TUTKIMUSAINEISTONA OLEVAT PÄÄKIRJOITUKSET.....	59

1 JOHDANTO

Tammikuun 18. päivänä 2011 *New York Timesissa* julkaistiin kaksisivuinen artikkeli otsikolla ”Guggenheim Considers a Museum in Helsinki”. Lehti paljasti, että yhdysvaltalainen Solomon R. Guggenheim -säätiö oli saanut Helsingin kaupungilta pyynnön selvittää, voisiko Suomeen rakentaa Guggenheimin brändiä kantavan taidemuseon. Esiselvityksen hinnaksi sovittiin 2,5 miljoonaa dollaria (Sokala 2011). Vuonna 1937 perustetulla säätiöllä oli ennestään museot New Yorkissa ja Bilbaossa, työmaa Abu Dhabissa sekä galleriat Venetsiassa ja Berliinissä. Säätiöllä oli myös kymmenen hylättyä museohanketta maailmalla, ja esimerkiksi sen Berliinin-galleria suljettiin Helsingin museohankkeen aikana (Kantokorpi 2011; Spiegel 2012). Uudella hankkeella oli suomalaisia taustavaikuttajia myös kaupungin päätöksentekoelementtien ulkopuolella: esimerkiksi sijoittaja ja taidekeräilijä Carl Gustaf Ehrnrooth oli vuonna 2008 valittu säätiön hallitukseen, jossa hän istui vuoteen 2020 asti (Guggenheim.org 2009). Helsingin kaupunginjohtaja Jussi Pajunen vertasi Helsingin museohanketta toistuvasti Bilbaon Guggenheimiin, jonka oli tulkittu herättäneen kaupunki henkiin Bilbao-efektiksi kutsutulla tavalla (Heinänen ja Uimonen 2011).

New York Timesin artikkelista alkoi Helsingin Guggenheim-museohankkeen, yleiseltä kutsumanimeltään *Guggenheim Helsingin*, viisivuotinen taival. Hanke sai suomalaisessa mediassa näkyvyyttä erityisesti *Helsingin Sanomissa*. *New York Timesin* artikkelia seuraavana päivänä *Helsingin Sanomat* käsitteli Guggenheimin instituutiota ja mahdollista Helsingin-museota peräti kymmenen eri jutun verran. Pääkirjoitussivulla asiaan otettiin rohkeasti kantaa jo tuolloin, otsikosta alkaen: ”Guggenheim-museo on loistava mahdollisuus” (HS 19.1.2011). Museohankkeen eri vaiheiden aikana projektia käsiteltiin huomattavan moneen otteeseen, 8 vuoden aikana yhteensä 29:ssä eri pääkirjoituksessa.

Guggenheimia puolustavat pääkirjoitukset herättivät huomiota ja keskustelua. Arkkitehti, vapaa kaupunkitutkija ja helsinkiläinen kunnallispoliitikko Kaarin Taipale kritisoi *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimituksen artikkeleita äänekkäästi. ”Hankkeen

näkyvin asianajaja on ollut joku Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimittajista", hän väitti toimittamassaan *Guggenheimin varjossa* -pamfletissa (Taipale 2012). *HS:n* kulttuuritoimituksen tuolloinen esimies Jaakko Lyytinen otti tuon jälkeen julkisesti kantaa aiheeseen: pääkirjoitustoimitus tosiaankin kannatti Guggenheimin rakentamista (Lyytinen 2012).

Mainintoja *Helsingin Sanomien* suhteesta museohankkeeseen löytyy julkisesta keskustelusta ripotellen. Taipale kirjoittaa "HS-Guggenheimista", ja muusikko Olavi Uusivirta mainitsee *Ylioppilaslehden* Guggenheimia käsittelevässä pakinassaan "arvovaltattapion kokeneen Sanomavaarin" (Taipale 2012; Uusivirta 2012). Huumoriryhmä Alivaltiosihteri puolestaan vitsailee, että museon pitäisi sijaita soveliaalla paikalla, eli lähellä *Helsingin Sanomien* toimitusta (Taipale 2012). Erilaisista syytöksistä ja teksteille julkisessa keskustelussa annetusta painoarvosta huolimatta pääkirjoitustoimituksen näkemysten tarkastelu on jäänyt myöhemmin lähinnä yksittäisten heittojen ja tutkimusten sivujuonteiden tasolle. Sen sijaan tutkimus on sivunnut laajemmalla tasolla *Helsingin Sanomissa* ja sen eri osastoilla käytyä keskustelua museohankkeesta. Kriittiset puheenvuorot tuovat kuitenkin selvästi ilmi, että pääkirjoitustoimituksen lisäksi myös muiden *Helsingin Sanomien* osastojen tulkittiin olevan museohankkeen kannalla.

Tässä kandidaatintutkielmassani tarkastelen, kuinka *Helsingin Sanomat* kehysti museohankkeen pääkirjoituksissaan ja millaiseksi niissä esitettiin taidemuseon rooli. Tuen kehysanalyysiäni *kulttuurisen välittäjän* käsitteellä, jota käytetään sosiologiassa apuvälineenä vaikuttamaan pyrkivän toiminnan tarkastelemiseen. Välittäjien toimintaa taustoitan puolestaan Pierre Bourdieun kenttäteorialla: *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimitus on yksi osapuoli journalismin ja yhteiskunnallisen keskustelun kentällä käytävässä kiistassa. Kiinnitän erityistä huomiota siihen, minkälaisia merkityksiä pääkirjoitustoimitus toi mukaan kulttuurikeskusteluun, miten ne kasautuvat ja kuinka nämä sijoittuvat ajallisesti. Lisäksi tutkielmani lopussa pohdin, minkälaisia selityksiä ja tulkintamahdollisuuksia kenttäteoria sekä kulttuuristen välittäjien käsite tarjoavat

pääkirjoitustoimituksen ja sen toimittajien työssään tuottamille kehyksille, merkityksille ja arvoasetelmille.

Guggenheim Helsingin tarina oli vaiherikas, minkä lisäksi hanke kohtasi runsaasti kritiikkiä esimerkiksi epäedullisiksi koetuista rahoitusehdoistaan. Solomon R. Guggenheimin säätiön tammikuun 2012 selvityksessä ehdotettiin museon rakentamista Katajanokalle, mutta saman vuoden toukokuussa Helsingin kaupunginvaltuusto äänesti ehdotusta vastaan (HS 2.5.2012). Vuotta myöhemmin tuli ilmi, että kaupunginjohtaja oli aloittanut uudet neuvottelut säätiön kanssa, ja hankkeeseen oli tällä kertaa palkattu mukaan myös viestintätoimisto Miltton (Nurmio 2013; Sorjanen 2015). Museo eteni arkkitehtikilpailuun sekä voittajaehdotuksen valintaan asti. Lokakuussa 2016 pääministeri Juha Sipilä kertoi kuitenkin, ettei valtio rahoita Guggenheim-hanketta.

Yhdysvaltalaisäätiö esitti nopealla aikataululla uusia rahoitusehtoja museolle, mutta marraskuussa 2016 Helsingin kaupunginvaltuusto äänesti jälleen ehdotusta vastaan, jolloin museohanke kaatui uudestaan. Tämän jälkeen Solomon R. Guggenheimin säätiö ei ole tehnyt uutta aloitetta. ”Tämä projekti on nyt käytännössä ohi”, säätiön kakkosjohtaja Ari Wiseman kommentoi *Helsingin Sanomille* kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen. (Sirén 2016.) Hanketta johtanut Richard Armstrong kertoi puolestaan *New York Timesille* samoihin aikoihin, että säätiö lähestyy vielä suomalaisia kannattajia. Jatkotoimenpiteitä hän kuitenkin piti epätodennäköisinä. (Siegal 2016.)

Helsingin Sanomien pääkirjoitussivuilta ovat nähtävissä niin museohankkeen prologi kuin epilogi. Guggenheim mainittiin kertaalleen jo vuonna 2006, jolloin pääkirjoitustoimitus puhui Helsingin ”kulttuuriyritelmistä”, jotka matkailijoiden mielestä ”tuskin ovat noteerattavia töllejä”. Tuolloin Bilbaon Guggenheim-museota väläytettiin myös Suomelle mahdollisen matkailuvaltin esikuvaksi. Pääkirjoitustoimitus oli huolissaan suurkaupunkien taidemuseon varjoon jäämisestä ja kirjoitti, kuinka ”pitäisi siis osata ajatella yhtä isosti kuin bilbaolaiset ja mieluiten saada vielä joku mesenaatti maksamaan viulut”. (Helsingin Sanomat 2006.)

Uudestaan museohanke mainittiin pääkirjoituksissa jälleen vuonna 2018, jolloin viitattiin sen aiheuttamaan vilkkaaseen keskusteluun, kun Guggenheim-hankeelta käyttämättä jääneelle tontille ehdotettiin design- ja arkkitehtuurimuseota (Helsingin Sanomat 2018; Oksanen ja Holmila 2018). Sitten *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimitus ottanut useampana vuonna voimakkaasti kantaa tontille rakentamisen sekä design- ja arkkitehtuurimuseon puolesta. Peilaan vuosien 2011–2016 pääkirjoituksissa syntyviä kehyksiä myös näihin teksteihin.

Aloitin tutkielmani katsauksella Guggenheim Helsinkiä käsittelevään tutkimukseen. Sen jälkeen käsittelen pääkirjoitusjournalismin tutkimusta, kenttäteoriaa ja kulttuurisen välittäjien käsitettä, mistä puolestaan siirryn metodin ja aineiston esittelyn kautta analyysivaiheeseen. Lopussa pohdin tuloksieni merkitystä, niiden suhdetta tutkielmani teoriakehikkoon ja mahdollisia jatkotutkimuskohteita.

2 GUGGENHEIM – AIKAISEMPI TUTKIMUS

Guggenheim Helsinkiä on tarkasteltu useasti hankkeen aikana niin opinnäytteissä kuin tieteellisissä artikkeleissa. Aiempi tutkimus tarkastelee niin julkista keskustelua, päätöksentekoa kuin museohankkeen markkinoinnillista ulottuvuutta, minkä lisäksi siinä painottuu eri osapuolten perustelujen arvioiminen. Keskustelua on käyty tutkielman viimeistelyhetkestä katsottuna viime kuukausiin asti, vaikka itse museohanke päättyi jo viisi vuotta aiemmin.

Suurin osa Helsingin Guggenheim-projektia käsittelevistä tutkimuksista on toteutettu museohankkeen ollessa vielä kesken, jolloin ne tarkastelevat erityisesti hankkeen alkupuolta. Yhtenä ensimmäisistä tutkijoista aihetta tarkastellut Maaria Linko (2013) on tutkinut Guggenheim Helsingin aiheuttamaa julkista keskustelua *Helsingin Sanomissa*. Hän on hahmottanut debatin alkuvuosien kaaren seuraavasti:

- 1) ”Selvityspyynnön julkistus 18.1.2011. Neuvottelut Guggenheim-museosta Helsinkiin käynnissä. Suhteellisen vähän keskustelua.
- 2) Guggenheim-raportin julkistus 10.1.2012. Vilkasta julkista keskustelua. Kaupunginhallituksen hylkäävä äänestyspäätös 2.5.2012. Ennen sitä keskustelua, päätöksen jälkeen keskustelu hiipuu.
- 3) Helsingin Sanomat kirjoittaa 15.5.2013 Guggenheimin säätiön aloittaneen kaikessa hiljaisuudessa uudet tunnustelut museon perustamiseksi Helsinkiin. Guggenheim-tarina ei ehkä päättynytkään.” (Linko 2013)

Lingon jaottelun kolmannesta kohdasta alkoi aika, jota käsittelen tutkielmassani nimellä *Guggenheim Helsingin toinen vaihe*. Vastaavaa jaottelua on käytetty esimerkiksi mediassa ja muissa Guggenheim-hanketta sivuavissa tutkimuksissa (Nelskylä 2016; Ritvala ym. 2021). Käytän jaottelua museohankkeen ensimmäiseen ja toiseen vaiheeseen tutkielmassani apuvälineenä pitkästä ja polveilleesta prosessista puhumiseen. Selkeyden vuoksi on syytä mainita, että toisinaan julkisessa keskustelussa hanke on jaettu myös kolmeen. Tällöin korostuu museosäätiön pikainen reagointi: toinen vaihe päättyy pääministeri Juha Sipilän ilmoitukseen siitä, ettei Guggenheimin

taidemuseo saa valtion rahaa, ja kolmas, alle kuukauden mittaiseksi jäänyt vaihe puolestaan alkaa säätiön uudesta rahoitusesityksestä, joka niin ikään torpataan.

Linko esittää tutkimuksessaan, että *Helsingin Sanomien* sivuilla vuodesta 2011 alkukevääseen 2013 käydyssä Guggenheim-keskustelussa perustelut keskittyivät vähiten ekologian maailmaan ja eniten markkinoiden maailmaan. Teollisuuden, inspiraation ja kansalaisuuden maailmat olivat myös edustettuna usein ja keskenään yhtä vahvasti. Lingon mukaan ennen Guggenheimin säätiön selvitysraportin julkistamista tammikuussa 2012 keskustelu oli inspiraation maailmassa, mutta sen jälkeen se siirtyi markkinoiden maailmaan. Tuolloin hanke leimautui taloudelliseksi kysymykseksi, johon ei ollut mielekästä osallistua toisen maailman argumenteilla, vaikka kansalla olisikin ollut sanottavaa kulttuurihankkeiden tärkeysjärjestyksestä ja sisällöistä. Keskustelut siis piti käydä vetoamalla rahaan. Muussa Guggenheimia tarkastelevassa keskustelussa on korostettu erityisesti Lingon havaintoa, jonka mukaan museohankkeeseen liittyvässä julkisuudessa ei ollut dialogia eli reaktioita aiempiin mielipiteisiin.

Lingon tutkimukseen pohjaa myös Otto Hannikaisen kulttuuripolitiikan pro gradu -tutkielma, joka käsittelee *Helsingin Sanomien* mielipidekirjoitusten ja kahden haastattelun pohjalta kulttuuriväen näkemyksiä Guggenheimista (Hannikainen 2015). Taidekenttä piti Hannikaisen mukaan Guggenheim Helsinki -hanketta elinkeinopoliittisena hankkeena, jossa kulttuuripoliittinen puoli oli jätetty pienelle huomiolle. Helsingin kehittäminen Guggenheimin kaltaisella brändillä koettiin vanhanaikaiseksi.

Samoja teemoja nostaa esille Kristine Matilainen, joka käsittelee markkinoinnin pro gradu -tutkielmassaan (2013) Guggenheim Helsinkiä brändäämisen näkökulmasta. Matilaisen mukaan Guggenheimin liittäminen toi negatiivisia miellelyhtymiä Helsingin kaupungin brändiin ja siitä muodostuvaan mielikuvaan. Kansainvälisen museon tuominen nähtiin huonosti brändiin istuvana, mikä puolestaan heikensi Helsingin paikallista luonnetta. Helsingin brändin rakennuslähtökohdaksi nähtiin tutkielman mukaan Suomen ja Helsingin yksilöllisyys ja niiden kulttuuriset erityispiirteet.

Merja Auran taidehistorian pro gradu -tutkielmassa (2014) tarkastellaan, millä tavalla *Guggenheim Helsingistä* käytyyn keskusteluun osallistuvat tahot näkevät kaupunkitilan. Auran aineistona toimivat *Helsingin Sanomien* kirjoitukset tammikuusta toukokuuhun 2012, yhteensä 181 kappaletta, joista suurin osa oli mielipidekirjoituksia. Pääkirjoitussivun tekstejä aineistossa oli yhteensä 10 kappaletta. Toisin kuin tässä kandidaatintutkielmassa on tehty, Aura noudattaa pro gradu -tutkielmassaan *HS:n* arkiston jaottelua, jossa pääkirjoituksiin lasketaan myös pääkirjoitussivun kolumnit.

Keskustelu Guggenheimista näyttäytyy tutkielman perusteella kapeana. Auran mukaan lehden toimituksen tekemissä artikkeleissa ja kolumneissa mielipiteiden kirjo on pääkirjoituksia laajempi. *Helsingin Sanomien* pääkirjoitukset ovat selvästi mukana kaupungin strategian mukaisessa puheessa: Auran mukaan päättäjät, virkakoneisto ja politiikan raskas sarja kertoivat näkemyksistään *Helsingin Sanomien* ”pääkirjoitustoimituksen tuella” ja teksteissä esitettiin uhka Helsingin näivettymisestä muihin kaupunkeihin verrattuna, jos ”mitään” ei tehtäisi.

Lingon huomauttama markkinoiden maailmaan siirtyminen näkyikin Auran tutkielmassa: museo itsessään tai sen ohjelmisto ei noussut esille aineistossa. Myös taiteesta itsessään puhuttiin keskustelussa hyvin vähän, ja esiin sen toi Aura mukaan ainoastaan nykyaideorganisaatio Checkpoint Helsinki, joka oli perustettu Guggenheim-keskustelun yhteydessä, mutta jäi kuitenkin keskustelussa muiden osapuolten varjoon.

Pääkirjoitusten kontekstualisoinnin osalta olennaisena voidaan pitää Kirsi Javanaisen taidehistorian pro gradu -tutkielmaa (2016), joka käsittelee Guggenheim Helsinkiin liittyviä arvoja kahdenkymmenen asiantuntijan ja vaikuttajan haastattelujen pohjalta. Guggenheim Helsingin kannattajia olivat Javanaisen mukaan erityisesti liike-elämän ja julkisen vallan edustajat, kun taas vastustajia olivat taiteilijat ja osa taideinstituution edustajista. Javanainen kuitenkin huomauttaa, että osa taideinstituutioiden edustajista oli Guggenheim Helsingin puolella. Tällainen huomio taideinstituutioiden kannan jakautumisesta toistuu myös myöhemmässä tutkimuksessa.

Javanainen havaitsi, että sekä hankkeen vastustajat että puolustajat kannattivat samaa itseisarvoa, hyvinvointia. Diskurssinäkökulmasta keskustelu oli kuitenkin selvästi jakautunut: kannattajat tavoittelivat sitä rahan kautta, vastustajat taas oman toiminnan, luovuuden, suomalaisten arvojen ja perinteen avulla. Diskurssianalyysin perusteella Javanainen toteaa, että hanke ”perustettiin aineellisen hyödyn tavoittelemiseksi, ei niinkään taiteelliseksi projektiksi”. Tätä puoltavat Javanaisen mukaan kolme asiaa, jotka loivat mielikuvan valmistelun salamyhkäisyydestä ja elitismistä:

- 1) ”retoriikka, jolla asiat saatiin näyttämään faktoilta, lähes vääjäämättömiltä tosiasioilta”
- 2) ”hankkeessa käyty vähäinen vuorovaikutteinen keskustelu”
- 3) ”Guggenheim-säätiön vetäytyminen keskustelusta.” (Javanainen 2016, 86)

Javanaisen mukaan osa keskustelijoista ei uskaltanut vastustaa julkisesti Guggenheim-hanketta, koska he pelkäsivät joutuvansa leimatuksi taiteen vastustajiksi, perussuomalaisiksi, vasemmistolaisiksi tai äärioikeistolaisiksi (Javanainen 2016, 90). Elinkeinoelämän suhtautuminen taas oli varsin mieto: Guggenheim oli Javanaisen mukaan vain yksi mahdollisuus monen joukosta, hyvä ja tärkeä investointi, mutta mikäli se ei toteutuisi, tilalle keksittäisiin jotain muuta.

Museohankkeen toisessa vaiheessa sekä sen päätyttyä aiheesta alkoi syntyä myös englanninkielistä tutkimusta, joka mahdollisti tieteellisen keskustelun siirtymisen kansainvälisille areenoille. Shuchen Wang (2016) käsittelee Guggenheim Helsinkiä suomalaisten kulttuuri-instituutioiden kehityskulun kautta. Wang huomauttaa, että suomalaisten kulttuuri-instituutioiden synty oli jo alun perinkin luonteeltaan välineellistä, minkä takia on selvää, että Guggenheim Helsinki syntyi ja keräsi poliittista kannatusta – taiteella ja kulttuurilla kun on ollut tehtävänä muun muassa tukea laadukasta koulutusta sekä kehittää luovaa taloutta digitaalisena aikana. Kirjoittajan mukaan museohanketta voidaan pitää uusliberalistisena käänteenä, jonka tuomitseminen on vaikeaa juuri historiansa takia: suomalaisiksi määritettyä kulttuuriperintöä kerättiin romanttisen nationalismin vaikutuksen alaisena 1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa tukemaan itsenäisyysliikkeen kulttuurista identiteettiä.

Toisaalta Wang näkee museohankkeessa käänteen sosiaalidemokraattisesta hyvinvointiyhteiskunnasta vapaita markkinoita painottavaan talouteen, minkä hän uskoo selittävän konservatiivipoliitikkojen tuen hankkeelle ja liberaalipoliitikkojen kielteisen suhtautumisen hankkeeseen. Historiallisesta taustoituksestaan huolimatta Wangin jaoittelu on osin yksinkertaistava, sillä esimerkiksi perussuomalaiset vastusti Guggenheim Helsinkiä, kun taas vihreissä oli hankkeen alussa sen kannatusta.

Kulttuuripolitiikkaa varsin vastakkaisesta näkökulmasta tarkastelevat Ponzini ja Ruoppila (2018), jotka kaksi vuotta museohankkeen päättymisen jälkeen kokosivat yhteen tapahtumien kulun kaupungin päätöksenteon näkökulmasta. Tällöin tutkijoiden saatavilla oli myös kokonaiskuva tapahtuneesta, kun hanke oli jo hylätty toistaiseksi viimeisen kerran.

Helsingin Guggenheim-hanke esitellään artikkelissa vastaesimerkkinä kansainväliselle trendille, jossa kaupungit ottavat passiivisena osapuolena vastaan kansainvälisiä kasvuun pyrkiviä kehityshankkeita. Ponzinin ja Ruoppilan mukaan kaupunginjohtaja Jussi Pajunen yritti aluksi tehdä Guggenheimista epäpoliittisen projektin vaatiessaan museosäätiön toiveesta joko museohankkeen hyväksymistä tai hylkäämistä epätavanomaisen kiireellisesti eli kuukaudessa, mikä osoittautui kuitenkin mahdottomaksi kaupunginvaltuustossa.

Kirjoittajien mukaan museohanke käynnisti yhden laajimmista julkisista kaupunkikehittämisistä Helsingissä käsittelevistä keskusteluista vuosikymmeneen. Aineistona artikkelissa yli 500 Guggenheim Helsinkiä käsittelevää mediatekstiä, joista valtaosa on *Helsingin Sanomista*. Eräs esiin nostetuista mediateksteistä on *HS:n* painotuksista selvästi poikkeava *Iltalehden* pääkirjoitus, jossa prosessi oli:

”[...] kouluesimerkki siitä, kuinka käy, kun pienessä piirissä vaivihkaa valmisteltu hanke yritetään runnoa pikavauhtia kunnallisen päätöksentekoproseduurin läpi kunnallisvaalien alla. Vuoden päivät kestänyt esiselvityksen tekeminen esti keskustelun – tai ainakin sitä käytettiin tekosyynä olla kertomatta mitään hankkeen sisällöstä.” (Iltalehti 2012)

Kirjoittajat kyseenalaistavat kansainvälisten projektien vastaanottamisen sellaisenaan ja esittävät, että kaupungit voivat parantaa niitä demokraattisilla keskusteluilla sekä välttämällä sääntelyn, suunnitteluprosessien ja demokraattisten päätöksenteon sivuuttamisen. Kirjoittajat esittävät myös kriittisen huomion siitä, että tällaiset välittelevyydet esitettäisiin globalisaatioon elimellisesti kuuluvina osina.

Ponzini ja Ruoppila huomauttavat, että museohankkeesta ei olisi tullut yhdysvaltalaisäätiölle käytännössä minkäänlaista taloudellista riskiä. Kirjoittajat tekevät myös kiinnostavia havaintoja Guggenheim-säätiön selvityksistä ja sen vähemmän imartelevista kuvauksista: vuoden 2011 versiossa todettiin, ettei ”Helsingissä ole puumerkinä toimivaa paikkaa, joka symboloisi Helsingin pyrkimystä kulttuuripääkaupungiksi ja tekisi kaupungista välittömästi lähestyttävän turisteille”, ja vuoden 2013 selvityksessä museota kuvattiin ”uuden Helsingin symboliksi”.

Ponzini, Ruoppila ja Jones jatkavat aiheen käsittelemistä toisessa artikkelissaan, jossa he vertailevat Helsingin Guggenheim-hanketta pitkään keskeneräisenä olleeseen Abu Dhabin Guggenheim-museohankkeeseen (2020). Kirjoittajat tarkastelevat hallinnon muodon vaikutusta tapaan, jolla museohankkeet on mukautettu paikalliseen kontekstiin edustuksellisessa, aktiivisesti aiheesta keskusteleavassa lähidemokratiassa (Helsinki) ja autokraattisessa, ilman lähidemokratiaa toimivassa sheikinvallassa (Abu Dhabi).

Kirjoittajat rakentavat artikkeliansa viitekehiksekseen ”tähtimuseoiden” (englanniksi ”superstar museums”) toiminnan, jossa museo-organisaatiot pyrkivät parantamaan arvoaan, näkyvyyttään ja kokoelmiensa käyttöä erilaisilla haarakonttoreilla ja franchise-toiminnoilla. Guggenheim on kirjoittajien mukaan tässä aktiivisin taho.

Kirjoittajien mukaan sekä Abu Dhabin että Helsingin tapauksessa Bilbaon Guggenheimin menestystarina *dekontekstoitii* eli poistettiin alkuperäisestä yhteydestään ja esitettiin juhlallisena onnistumisena, kun se yritettiin siirtää samanlaisena kokonaisuutena toisiin maihin. Toimintamalleissa oli kuitenkin eroja: Helsingin hanke mahdollisti heidän mukaansa kriittistä arviointia, mikä vähensi riskialttiutta, korosti sijoituspaikkaa ja toimi kaupungin eduksi.

Guggenheim-hanketta Abu Dhabissa ei sen sijaan kirjoittajien mukaan kyseenalaistettu lukuunottamatta alastomuutta sisältävien teosten esittämistä. Esimerkkien olosuhteet ovat selvästi erilaiset: kirjoittajat huomauttavat, että kansalaisten ja yleisön mahdollisuudet itsensä ilmaisuun ja tietojen saamiseen ovat Persianlahden maissa puutteelliset. Paikallisen keskustelun sijaan Saudi-Arabian Guggenheim-hanke kohtasi kansainvälistä arvostelua rakennustyömaan työntekijöiden olosuhteiden takia, mutta tämä ei vaikuttanut rakennuspäätökseen.

Ponzinin ja Ruoppilan tekstejä voidaan pitää kantaaottavina ja Guggenheimin laajentumispyrkimyksiin kriittisesti asemoituvina. Kirjoittajat kiteyttävät, että mitä demokraattisempi on maan tilanne, sitä suuremmalla todennäköisyydellä kansainvälisten aloitteiden monimutkaisuus vaatii pitkäkestoisen päätöksentekoprosessin, jonka lopputulokset ovat epävarmat.

Akateeminen keskustelu ja tutkimus aiheesta ei pääty näihin tutkimuksiin, vaan jatkuu englanninkielisen tutkimuksen välityksellä vielä vuosikymmen Guggenheim Helsingin tarinan alkamisesta. Vuoden 2021 alussa ilmestyi kaksi aihetta käsittelevää artikkelia. Tiina Ritvala, Nina Granqvist ja Rebecca Piekari (2021) tarkastelevat museohanketta esimerkkinä organisaation stigmatisoitumisesta pyrkiessään vieraalle markkinalle.

Kirjoittajien mukaan paikallisyleisöjen reaktiot markkinoille tähtääviin monikansallisiin yritykset voivat olla ideologisia. He vertaavat Guggenheim Helsinkiä muun muassa paikallisyleisöiden vastustukseen, jota Starbucks on kohdannut Italiassa, Walmart Intiassa ja McDonalds Ranskassa.

Tarkastelun kohteena on tunnettujen monikansallisten toimijoiden haavoittuvuus, kun tietynlaiset ideologiset yleisöt nostavat ne esiin esimerkkinä ”globaalista vastuuttomuudesta”. Kirjoittajien mukaan oli lopulta yhdentekevää, mitä Guggenheim teki, sillä säätiöllä oli hyvin rajalliset mahdollisuudet puuttua ydinstigmaansa, joka oli syntynyt jo ensimmäisen markkinoillepääsy-yrityksen aikoihin. Ajan mittaan stigmat säilyivät ja jopa vahvistuivat, etenkin kun yhdysvaltalaisaktivistit liittyivät hankkeen

vastustajien joukkoon. Analyysi kansalaisten suhtautumisesta museohankkeeseen jatkaa monilta osin Matilaisen (2013) ja Hannikaisen (2015) pro gradu -tutkielmien huomioita.

Kirjoittajien mukaan franchise-liiketoimintamalli voi joutua stigman kohteeksi, jos se on ristiriidassa kohdemaan käytäntöjen kanssa. He erottelevat Guggenheim Helsingin kohdalla kaksi ydinstigmaa: 1) uusliberalismin ja siihen liittyvät syytökset amerikkalaisesta imperialismista sekä 2) veronmaksajien rahojen käyttäminen turisteihin eli ulkomaalaisiin ja taiteeseen.

Kirjoittajat ovat haastatelleet myös Solomon R. Guggenheim -säätiön päättävässä asemassa olevia henkilöitä, jotka ovat harvemmin kommentoineet tapausta suomalaisen keskusteluun. Yksi heistä on Rachel, jonka kommentit kuuluvat suomennettuina seuraavasti:

”Uskon, että samat ihmiset puhuvat Yhdysvaltojen imperialismista ja kuuntelevat Lady Gagaa sekä käyttävät Niken tennareita... Me tarjoamme mahdollisuuden erottumiseen, emme homogeenisuuteen. He ovat epäloogisia niin monilla eri tavoilla... Mutta niinhän pikkusieluiset ihmiset myös haluavat toimia.” (Ritvala ym. 2021, 295)

”Teillä ei oikein ole talouden ylijäämää [Suomessa]. Täällä mistä me tulemme [Yhdysvalloissa], ylijäämää on niin paljon, että sitoutumisen ja investoinnin taso on aivan toisenlainen. Me elämme kokonaan yksityisellä rahalla New Yorkissa. Joten voin kuvitella, että tämä olisi ponnistus, ja se on varsin erilainen malli kuin ne, joita on toteutettu aiemmin. Ja koska nimemme näyttää siltä kuin olisimme rikkaita, rumia ja ulkopuolisia, se tekee tästä hyvin vaikean yhtälön.” (Ritvala ym. 2021, 296)

Guggenheim-museoita kontekstoidessaan kirjoittajat käyttävät kiinnostavasti ilmausta *(de)internationalization* eli *(epä)kansainvälistyminen*: viiden museon avaamisen rinnalla he nostavat esille säätiön seitsemän keskeytynyttä museohanketta neljältä vuosikymmeneltä.

Kirjoittajat toteavat myös media-analyysinsä tuottaneen jonkin verran todistusaineistoa siitä, että *Helsingin Sanomat* käsitteli museohanketta ”Guggenheim-myönteisestä” näkökulmasta, kun taas Yleisradio olisi lähestynyt asiaa skeptisemmin. Tämän

kandidaatintutkielmani näkökulmasta huomionarvoista on, että kirjoittajat eivät perustele tai erittele näitä väitteitä artikkelissaan tarkemmin, mikä hankaloittaa ajatusten jatkotarkastelua.

Kuten Ponzini ja Ruoppila, myös museohankkeesta tämän kandidaatintutkielman viimeistelyhetkestä katsottuna viimeksi kirjoittaneet Nasser Alshawaaf ja Soo Hee Lee tarkastelevat Guggenheim Helsingin tapausta kulttuuripolitiikan ja kansalaisliikkeen näkökulmasta (2021). Kirjoittajat korostavat kansalaisten roolia museohankkeen keskeytymisessä, minkä seurauksena päättäjille kohdistui paineita toteuttaa paikallisen kulttuurin valta-asemaa vahvistavaa politiikkaa. Tästä seurasi heidän mukaansa julkista mielipidettä seuraavaa kulttuuripolitiikkaa, joka sivuutti kulttuurin globalisaation. Tutkijoiden suhtautumista museohankkeen torjumiseen voi pitää kriittisenä.

Toisin kuin Ponzini ja Ruoppila, kirjoittajat toteavat, että Guggenheim Helsingillä olisi ollut potentiaalia elvyttää taloutta ja nopeuttaa elpymistä globaalista finanssikriisistä. He tarkastelevat Guggenheimin vastustusta kansallisen identiteetin säilyttämisen näkökulmasta, jossa kulttuuriperinnön säilyttäminen oli yleisölle tärkeämpää kuin taloudelliset hyödyt ja kulttuurinen moninaisuus. Alshawaaf ja Lee toteavat, että kansalliseen identiteettiin suuntautunut kulttuuridemokratia voisi mahdollisesti aiheuttaa haittaa monikulttuurisuudelle ja kulttuurin moninaisuudelle.

Tieteellisten, tutkimusluontoisten tekstien lisäksi suomalaiset tutkijat ovat esittäneet julkisuudessa myös erilaisia populaareja ja vertaisarvioimattomia yhteenvetoja Helsingin kaupungin Guggenheim-hankkeesta. Tällöin esitetyt väitteet ovat olleet tutkimusartikkeleissa tehtyjä huomioita voimakkaampia. Kaarin Taipaleen toimittamassa pamfletissa *Guggenheimin varjossa* (2012) käydään läpi Guggenheim Helsingin ensimmäisen vaiheen aikaista tilannetta ja esitetään julkaisuhetkelle olennaisia, avoimeksi jääneitä kysymyksiä. Teoksen alussa myös esimerkiksi spekuloidaan pääkirjoitustoimituksen kannan taustoja, kommenttia sen tarkemmin lähteyttämättä.

"1990-luvulla Helsingin Sanomilla on vielä tonttivaraus Töölönlahdella. Yhtiön paljon New Yorkissa oleskeleva pääomistaja pohtii mahdollisuutta sijoittaa uuteen rakennukseen myös Guggenheim-museo. Ajatus raukeaa samalla, kun HS luopuu tonttivarauksesta." (Taipale 2012, 11.)

Kriittisiä näkemyksiä esittävät myös Sampo Ruoppila ja Panu Lehtovuori italialaisen arkkitehtuurilehti *Domuksen* pääkirjoitussivun kolumnissaan (2012). Kun myöhemmässä artikkelissaan Davide Ponzinin kanssa Ruoppila puhui Helsingin kaupunginjohtajan pyrkimyksestä epäpoliittisuuteen, Lehtovuoren kanssa he kuvaavat samaa päätöksentapaa suoremmin, vanhanaikaisen epädemokraattiseksi. Lisäksi kirjoittajat huomauttavat, että Solomon R. Guggenheim -säätien alkuperäisissä laskelmissa esitettiin vain kolmasosa todellisista kaupungille museosta koituvista vuosittaisista kuluista.

Guggenheim Helsinkiä voi Ruoppilan ja Lehtovuoren mukaan eurooppalaisessa viitekehyksessä pitää mallikappaleena franchise-pohjaiselle kulttuurikehittämiselle. He huomauttavat, että keskeiset kulttuuri-instituutiot ovat tähän asti edustaneet paikallista ja kansallista kulttuurin kenttää sekä pyrkimyksiä. Heille esimerkiksi Bilbaon museohanke näyttäytyy tällaisena, siitakin huolimatta, että se on tuontitavaraa. Samalla kritiikkiä saa etenemisjärjestys: esimerkiksi maailmalla huomiota kerännyt kaupunkikulttuuritapahtuma Ravintolapäivä syntyi alhaalta ylös -periaatteella, ruohonjuuritaso edellä, toisin kuin Guggenheimin museohanke. Guggenheimin rooli Helsingin museohankkeessa olisikin kirjoittajien mukaan tuoda mukanaan brändinsä arvo, kun taas kaupunki vastaisi kustannuksista.

3 PÄÄKIRJOITUKSET, KENTTÄ JA VÄLITTÄJÄT

3.1 Pääkirjoitusjournalismi

Pääkirjoitus on lehden virallista linjaa edustava teksti, joka on sijoitettu useimmiten lehden avausaukeamalle. Pääkirjoituksille on useimmiten nimetty erillinen pääkirjoitustoimitus, johon voivat kuulua kustantaja, päätoimittaja sekä artikkeli- tai rivitoimittaja.

Sanomalehden pääkirjoitukselle leimallista on se, että äänessä on yksittäisen henkilön sijaan instituutio ja tekstin nähdään edustavan lehden kantaa. Tämä liittyy myös historiallisesti lehtien taustaan, sillä tekstit ovat kehittyneet puoluelehtien poliittisista esseistä ja linjanjulistuksista. Pääkirjoitus on perinteisesti julkaistu ilman kirjoittajan nimeä, mutta viime vuosina jotkut julkaisut ovat alkaneet julkaista pääkirjoituksen kirjoittajan nimellä eli signeerattuna. Myös tällaiset anonyymiydestä luopuneet pääkirjoitukset nähdään kirjoittajansa sijaan julkaisijan laajemman näkemyksen edustajina. (Pietilä 2008; Autio 2015; Arola 2020)

Julie Firmstone (2008) haastatteli britannialaisia Euroopasta työssään kirjoittavia pääkirjoitustoimittajia ja tarkasteli pääkirjoitusten syntyprosessia. Hän jakaa pääkirjoituksen tekemisen seuraaviin vaiheisiin:

- 1) aiheen valinta
- 2) sisällöstä ja toimituksellisesta linjasta päättäminen
- 3) johtava pääkirjoitustoimittaja tekee tekstin
- 4) teksti hyväksytetään
- 5) pääkirjoitus julkaistaan

Tekovaiheiden lisäksi Firmstone nostaa esiin taustalla piilevät pääkirjoitustoimituksen arvot eli perusteet aiheiden valinnalle. Näitä ovat hänen mukaansa uutisarvo, toimituksellinen merkitys, lukijoiden kiinnostus ja laajempi mediakeskustelu.

Ranskalaisen sanomalehti *Le Monden* pääkirjoituksia tutkinut Elisabeth Le (2010) kiteyttää pääkirjoitusten kuvaavan sitä, kuinka media suhtautuu ja reagoi ympäröivään

maailmaan. Le perustelee pääkirjoituksia tutkijoille kiinnostaviksi tarkasteltaviksi yhtäältä niiden helpon saatavuuden ja lyhyen mitan mutta erityisesti niiden vaikuttamaan pyrkivien strategioiden vuoksi. Pääkirjoitukset voivat olla voimakkaimpia julkaisuista löytyviä julistuksia, mikä puoltaa Len mukaan niiden tarkastelua – erityisesti, kun ne ilmaisevat median suhtautumisen aiheeseen. Le esimerkiksi kysyy itse tutkimuksessaan, tekevätkö *Le Monden* pääkirjoitukset julkaisusta poliittisen toimijan.

Huomio pääkirjoitustoimittajien poikkeuksellisesta asemasta journalismin kentällä htoistuu myös muualla tutkimuksessa. Amerikkalaista pääkirjoitusjournalismia tutkinut Kimberly Meltzer (2007) määrittelee sanomalehtien pääkirjoitustoimittajat julkaisujensa ainoiksi toimittajiksi, jotka saavat avoimesti ilmaista mielipiteensä, ja pääkirjoitussivun ainoaksi journalismin paikaksi, jossa mielipiteen saa julkaista. Tämä asettaa pääkirjoitustoimittajat erilaiseen asemaan kuin julkaisun objektiivisuuden ihannetta noudattavat toimittajat. Meltzerin määritelmää voidaan pitää epärealistisen tiukkana esimerkiksi kolumnin lajityypin yleistymisen takia, minkä lisäksi yhdysvaltalaisen toimituskulttuurin havainnot eivät ole suoraan siirrettävissä Suomeen, mutta ajatus toimituksen ainoasta vapaasta mielipiteen ilmaisun paikasta kuvaa ihannetta, jota vasten pääkirjoitukset asettuvat. Tutkiessaan pääkirjoitustoimittajien näkemyksiä ehdokkaiden tukemisesta Meltzer toteaa, että pääkirjoittajat mahdollisesti sekaantuvat demokraattiseen prosessiin vaikuttamalla lukijoidensa äänestyspäätöksiin.

Journalismiin liittyvissä keskusteluissa on tapana esittää, että pääkirjoitustoimituksen näkemykset eivät vaikuta julkaisun muuhun journalismiin sekä korostaa sen erillisyyttä muusta journalistisesta työstä. Myös Meltzer sivuaa tätä, kun hän lainaa artikkelissaan *New York Timesin* toimittaja Felicity Barringeria. Hänen mukaansa toimituksen johto luottaa lukijoiden ymmärrykseen siitä, ettei pääkirjoitustoimittajilla ole mitään tekemistä uutistoimittajien kanssa eikä uutistoimittajilla pääkirjoitustoimittajien kanssa. Sen sijaan Barringerin mukaan kannanotot nähdään julkaisun identiteetin ilmauksena, kuten myös merkinä sen halukkuudesta osallistua yhteisössään.

Barringerin siteeraama entinen pääkirjoitustoimituksen esimies Howell Raines toteaaakin, että kannanotto ehdokkaan puolesta ei ole yritys sanella lukijalle, mitä mieltä

hänen tulisi olla. Sen sijaan kannan valinnan ajatellaan heijastavan pääkirjoittajien kokemaa velvoitetta osallistua kansalaiskeskusteluun sekä välittää toimituksen yhteinen paras käsitys lukijoille.

Pääkirjoituksessa journalismin lajityyppinä pätevätkin osaltaan toisenlaiset säännöt kuin muussa journalismissa. Toisin kuin monissa muissa journalistisen julkaisun juttutyypeissä, pääkirjoituksessa lehti voi ottaa kantaa kuulematta toista osapuolta, tiivistää tutkija ja journalismin opettaja Maarit Jaakkola oppikirjassaan *Hyvä journalismi* (Jaakkola 2013). Tästä konkreettisen esimerkin antoi Julkisen sanan neuvosto (JSN) vuonna 2018, kun keskustan puoluelehti *Suomenmaa* sai vapauttavan päätöksen. Pääkirjoituksessa oli esitetty JSN:n mukaan yksipuolisesti ja mahdollisesti harhaanjohtavasti asioita, mutta kantelijalle ei sen mukaan syntynyt silti oikeutta omaan kannanottoon, koska kyseessä oli poliittinen arviointi. Samankaltaiset säännöt koskevat muitakin mielipidekirjoituksia.

Toisaalta pääkirjoituksilla voidaan nähdä mielipiteen ilmauksen lisäksi myös muita tavoitteita. Heli Katajamäki (2005) tarkastelee haastatteluaineiston kautta suomalaisten taloussanomalehtien pääkirjoitustoimittajien sosiaalista roolia, joka syntyy tekstejä tuottamalla, ja jonka rajoittamana pääkirjoitustoimittaja kirjoittaa pääkirjoituksia. Katajamäki toteaa, että tämän sosiaalisen roolin mukainen toiminta on yksi tapa toteuttaa mediaorganisaation tavoitteita. Pääkirjoitustoimittajien tekstit eivät tällöin ole persoonallisia vaan roolin määrittämiä tuotoksia.

Katajamäki määrittää, että mediaorganisaation tuotteena on lehden ideologian mukaisesti tuotetun tiedon ja mielipiteiden välittäminen tietynlaiselle kohderyhmälle. Katajamäen mukaan pääkirjoittajaksi valitaan henkilö, joka voi edustaa lehden linjaa. Tekstit tehdään osittain ryhmätyönä.

Katajamäki jaottelee pääkirjoitusten päämäärät kahteen diskurssiin: suhteeseen ja sisältöön. Nämä hän jaottelee edelleen pienempiin osiin. Suhdediskurssi sisältää:

- 1) mielipiteellisyyden
- 2) lukijoiden valistamisen ja palvelun

- 3) valtaa pitävien ohjeistamisen
- 4) vallan vahtimisen ja
- 5) keskustelun herättämisen.

Sisällöt Katajamäki taas niin ikään jakaa pienempiin osiin, eli

- 1) kuvailuun
- 2) analyttisyyteen ja ajallistamiseen sekä
- 3) arvottamiseen.

Itse julkaisua ja sen muiden toimittajien työtä pääkirjoitukset eivät aukottomasti määrittele. Katajamäki toteaa, että lehtiteksteissä välittyvä lehden näkökulma on usein ristiriidaton lehden johdon näkökulman kanssa, mutta se voi myös olla ristiriitainen suhteessa siihen – mistä tämän kandidaatintutkielman kirjoitushetkellä tuoreena esimerkkinä toimii Helsingin Sanomien pääkirjoitus, joka asettuu omistajansa Sanoman mediapoliittista linjausta ja kilpailijastaan Yleisradiosta EU:n komissiolle tekemää kantelua vastaan (Helsingin Sanomat 2021). Lehden linja määritellään Katajamäen artikkelissa lehden viralliseksi ideologiaksi eli siksi arvo- ja uskomusjärjestelmäksi, joka on lehdessä julkilausuttu ja jonka johto katsoo omakseen. Samalla se viittaa lehden johdon suhtautumiseen erityisesti talouteen ja politiikkaan.

Myös suomalaisten pääkirjoitusten varovaista kannanoton tapaa ruotiva Erkki Teikari (1990) toteaa, että pääkirjoituksessa toimitus tuo esiin oman kantansa, joka ei kuitenkaan saisi näkyä uutisissa. Teikarin mukaan pääkirjoitus edustaa yhtä lehtimieliä muiden joukossa, ja sen päätarkoituksena on vaikuttaa mielipiteisiin ja johtaa lukija halutunlaiseen toimintaan. Tämän tutkielman aineiston vastaisesti Teikari toteaa, että pääkirjoituksen aineisto keskittyy pääasiassa ”aktuelleihin” kotimaan tapahtumiin, ulkomaiden sisäisiin asioihin ja kansainväliseen politiikkaan, mutta harvemmin sen sijaan esimerkiksi kunnallis-, kulttuuri- ja urheilupolitiikkaan. Pääkirjoitukset ovat hänen mukaansa usein tarkoitettu politiikan ja talouselämän päättäjille. Sama havainto pääkirjoituksista eliiteille suunnattuina teksteinä toistuu myös ulkomaisessa sekä tuoreehkossa kotimaisessa tutkimuksessa (Marques, Mont’Alverne ja Mitozo 2019; Katajamäki 2018).

Kaikki pääkirjoitusten kirjoittajat eivät kuitenkaan halua tuoda esille vaikutusvaltaansa vallanpitäjiin. Katajamäen haastattelemat pääkirjoitustoimittajat jossain määrin vähättelivät rooliaan mielipidevaikuttajina, ja haastatteluissa korostui valistava rooli. Katajamäki toteaa, että niin kauan kuin pääkirjoituksissa toteutettu määrittely säilyttää sekä odotuksenmukaisuuden että yhteiskunnassa hegemonisesti jaetut käsitykset, ”valtataistelut jäänevät pieniksi kahakoiksi” (Katajamäki 2005, 24).

3.2 Kenttä

Ranskalainen sosiologi Pierre Bourdieu tunnetaan *kentän* käsitteestä. Hän määrittää tutkimusvälineeksi tarkoittamansa kentän näkymättömäksi rakenteeksi, eräänlaiseksi voimakentäksi, jonka puitteissa toimijat ottavat asemia, jotka puolestaan pyrkivät joko säilyttämään tai muuttamaan kentälle keskeisiä voimasuhteita (Bourdieu 2005, 30). Tämän lähestymistavan puitteissa maailma jakautuu useisiin, toisinaan keskenään läheisiinkin kenttiin: politiikan kenttään, uskonnon kenttään, oikeuden kenttään, journalismin kenttään ja niin edelleen. Kentät kokoavat yhteen osapuolia, esimerkiksi kirjallisuuden kentän tapauksessa kirjallisuuden instituutioita ja muita toimijoita. Kentälle olennaista on, että osapuolet eivät havaitse sen olemassaoloa ja vaikutuksia. (Rahkonen 2006.)

Bourdieun kenttäteoriassa toimijat eivät kamppaile keskenään yksilöinä, vaan kenttensä edustajina. Hän ottaa esimerkiksi toimittajan ja historioitsijan kohtaamisen televisiossa, jolloin historioitsijan ja toimittajan kohtaamisen sijaan kyseessä on viime kädessä yhteiskuntatieteen ja journalismin kenttien kohtaaminen. (Bourdieu 2005, 31.)

Kenttäteoria perustuu Bourdieun ajatukselle kamppailuista, joita käydään niin sanotusta kulttuurisesta pääomasta (koulutus, asiantuntemus, yleissivistys, verbaaliset taidot, taiteellinen osaaminen) ja taloudellisesta pääomasta. Bourdieulle maailma rakentuu näiden kahden pääoman muodon vastakkainasettelusta – taloudellinen pääoma on voimakkaampaa, mutta kulttuurista pääomaa tarvitaan muuttamaan omaisuus legitiimiksi. Kentillä yksilöt ja organisaatiot, joko tiedostamattaan tai tietoisesti, pyrkivät antamaan arvoa heidän hallitsemilleen pääoman muodoille. (Benson 2006.)

Sosiologian lisäksi kenttää käytetään myös journalismin alan tutkimuksessa. Väitöskirjassaan monikulttuurisuutta ja turvapaikanhakijoita journalismissa tarkastellut Karina Horsti (2005) kiteyttää, että kentän käsite tarjoaa teoreettisen perustan, jonka pohjalta tekstiä, sen tuotantoa sekä näiden kontekstia voidaan analysoida samassa tutkimuksessa. Journalististen tekstien analyysissä on hänen mukaansa huomioitava kamppailu, jota kentällä käydään, aina resursseista voimasuhteisiin ja poissuljetuista toimijoista näkökulmiin.

Vaikka Bourdieu tarkasteleekin yksilöitä viiteryhmiensä edustajina, hän määrittelee, että kentässä olemassa oleminen tarkoittaa erottautumista. Tällöin toimijalle uhkana on erottumattomuus, joka vie olemassaolon. Toisaalta hän huomauttaa, että kenttien toimijat käyttäytyvät myös odotusten mukaan. (Bourdieu 2005, 40.) Tämän voi tulkita tarkoittavan, että kenttien välinen – ja sisäinen – kamppailu tarkoittaa viiteryhmän edustamisen lisäksi myös viiteryhmästä erottautumista.

Bourdieun suhdetta journalismiin voi luonnehtia kulmikkaaksi. Hän esimerkiksi kuvailee tieteenalaansa sosiologiaa symboliseksi kamppailulajiksi, joka tarjoaa puolustautumiskeinon mediassa kansalaisia kohtaan harjoitetulta symboliselta väkivallalta (Bourdieu 2005, 30). Toisaalta Bourdieu kyseenalaistaa ajatuksen, jossa mainittu median toiminta olisi pohjimmiltaan tietoista manipulointia.

Bourdieun kenttäteoriaa yleisradiokentän näkökulmasta tarkasteleva Juho Rahkonen (2006) huomauttaa, että Bourdieuun huomio kiinnittyi usein siihen, miten vallitseva yhteiskunnallinen järjestys säilyy nykytilannetta oikeuttavan ja ylläpitävän kielen kautta. Tämä tapahtuu siten, että annetaan ymmärtää oikeaoppinen tiedostamisen ja asioiden tekemisen tapa, usein julkilausumatta.

Kenttäteoriaa journalismin näkökulmasta tarkastellut Rodney Benson taas toteaa, että uutismedian kokonaisuudessaan tarkasteltuna voidaan katsoa pystyvän vaikuttaman merkittävässä määrin muihin sosiaalisiin toimijoihin. Benson huomauttaa Bourdieuun todenneen, että nykyään ”kaikki kulttuurisen tuotannon muodot saavat osakseen painetta journalistiselta kentältä, eivätkä niinkään yksittäisiltä toimittajilta, joita kenttä

niin ikään hallitsee” (Benson 2006, 189; Bourdieu 1998, 56). Hän jatkaa Bourdieun lainaamista:

”Jos haluan tietää, mitä kukin toimittaja aikoo sanoa tai kirjoittaa, tai mitä hän tulee pitämään ilmeisenä tai käsittämättömänä, tavallisena tai mitättömänä, minun pitää tuntea se asema, jota tuo toimittaja hallitsee tässä tilassa, minun pitää tietää, yhtä lailla, kyseisen uutismedian valta.” (Bourdieu 1998, 41)

Bourdieu itse puolustaa journalismin kentän käsitettä (2005, 40) sillä, että journalismi on vuosien saatossa saanut yhä tiukemman ja voimakkaan otteen muista kentistä, erityisesti symboliseen tuotantoon keskittyvistä politiikan ja yhteiskuntatieteiden kentistä. Toisaalta journalismin kenttään vaikuttavat Bourdieun mukaan yhä vahvemmin talouden ja politiikan piirien rajoitteet.

Journalismin lisäksi myös pääkirjoituksia voi tarkastella omana kenttäänään, kuten tässä tutkielmassa tehdään. Pääkirjoitusjournalismia tutkinut Julie Firmstone huomauttaa, että 1990- ja 2000-luvuilla tutkijat ovat alkaneet kiinnittää huomiota sanomalehden pääkirjoitusten rooliin mielipiteiden ilmaisijoina ja sitä kautta myös itsenäisinä poliittisina toimijoina. Kun julkaisu saa valita ja esittää aiheensa agendansa mukaan, ilman objektiivisuuden vaatimusta, pääkirjoitukset mahdollistavat sanomalehdille aktiivisen osallistumisen julkiseen poliittiseen keskusteluun. (Firmstone 2008, 213.) Tällöin tarkastelu on mielekästä kohdistaa journalismin kentän sijaan nimenomaan pääkirjoitusten kenttään, sillä jotkin pääkirjoituksia ja niitä laativia toimittajia sitovat lainalaisuudet poikkeavat huomattavasti muusta journalismista ja päinvastoin.

Toisaalta kenttä tarjoaa mielekkään tarkastelukehyksen juuri pääkirjoituksille siksi, että siinä anonyymien pääkirjoittajien toiminta näkyy koko pääkirjoitustoimituksen toimintana. Pääkirjoituksiin vaikuttavat toimituksen sisäinen organisaatio, sen sisäiset yksilöt sekä muut, ulkopuoliset julkaisut (Firmstone 2008). Tällöin pääkirjoitustoimittajat eivät palvele yksin omaa näkemystään. Koska lukija tai tutkija ei voi yleensä tietää, kuka pääkirjoitustoimituksessa on tekstin tehnyt tai minkälainen on ollut prosessi tekstin takana, ei tekstejä ole mielekästä säilyttää yksittäisten toimijoiden vastuulle, vaan katsoa niitä nimenomaan pääkirjoitusjournalismin kentän edustajina.

3.3. Kulttuuriset välittäjät

Minkälaisia toimijoita pääkirjoitustoimittajat ovat sitten tarkalleen kentällä? Yksi – ja tähän kandidaatintutkielmaan valittu – vaihtoehto on tarkastella heitä kulttuurisen välittämisen osapuolina. Viitataan tällä Pierre Bourdieun esittelemään käsitteeseen, josta käytetään tutkimuskentällä englanninkielisiä käännöksiä *cultural intermediary* (*kulttuurinen välikäsi*) ja vähäisemmällä sivumerkityksillä ladattua ja siten yleisempää käännöstä *cultural mediator* (*kulttuurinen välittäjä*) (Hellman ja Haara 2018, 99).

Tässä tutkielmassa puhun kulttuurisista välittäjistä, osin käsitteen kevyemmän taakan ja kandidaatintutkielman verrattain lyhyiden ohjepituuksien takia, mutta erityisesti siksi, että käsite viittaa esimerkiksi asioiden legitiimiyden, arvokkuuden ja toivottavuuden asteen määrittäviin tahoihin, jollaiseksi nimenomaan miellän tämän tutkielman aineiston puitteissa pääkirjoitustoimittajat (Smith Maguire ja Matthews 2012, 552). Journalisteja – ja pääkirjoitustoimittajia – voi siis pitää kulttuurisina välittäjinä, jotka toimivat teorian mukaan kulttuurituotteiden portinvartijoina, markkinoijina ja arvottajina, jolloin he osallistuvat niiden legitimointiin merkittäväällä tavalla (Hellman & Haara 2018, 98).

Tutkimuksessa kulttuurisia välittäjiä on tarkasteltu toisaalta uuden keskiluokan edustajina, jotka osallistuvat välikappaleina kulutukseen ja tuotantoon, ja toisaalta markkinoiden toimijoina, jotka luovivat talouden ja kulttuurin välillä.

Susanne Janssen ja Marc Verboord (2015) nostavat esille seitsemän keinoa, jotka muodostavat kulttuurisen välittämisen eli legitiimiyden määrittämisen eri toimintatavat:

- 1) portinvartiointi (*gatekeeping*)
- 2) editointi ja yhteistyössä luominen (*co-creating*)
- 3) osapuolten yhdistäminen ja verkostojen luominen
- 4) myyminen ja markkinointi
- 5) levittäminen ja jakelu (*distributing*)
- 6) arviointi, luokittelu ja merkityksenluominen

7) sensurointi, suojeleminen ja tukeminen. (Janssen ja Verboord 2015, 3–8)

Janssen ja Verboord huomauttavat, että välittäminen ei vaikuta ainoastaan kohteiden asemaan, vaan myös välittäjien omaan statukseen, auktoriteettiin ja *symboliseen pääomaan* kulttuurin kentällä. He viittaavat Bourdieun huomioon teoksessa ”Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste”: *”Every critic declares not only his judgement of the work, but also his claim to the right to talk about it and to judge it”* – jokainen kommentti toimii teoksen arvottamisen keinon lisäksi myös puhujan oikeutuksena olla äänessä. (Janssen ja Verboord 2015, 9)

Jennifer Smith Maguire ja Julian Matthews (2012) huomauttavat, että kulttuurista välittäjää on käytetty kattokäsitteenä, jolloin se on menettänyt tehoaan. Toisaalta he tarkentavat käsitettä ja erittelevät kolme kulttuuristen välittäjien toiminnan piirrettä: kehystys, auktoriteettiasema ja vaikutus.

Kehystämällä kirjoittajat keskittyvät siihen, mitä välittäjä voi kehystää, miten, kenelle ja mihin rajaan asti. Tämä vaikuttaa välittäjien asemaan muihin toimijoihin nähden. Väite auktoriteettiasemasta puolestaan erottaa kulttuuriset välittäjät muista toimijoista. Auktoriteettiasema heijastaa ammatillista ja kulttuurista pääomaa kuten myös subjektiivisia näkemyksiä ja mieltymyksiä, joita välittäjällä on. Lisäksi välittäjää arvioidaan vaikutuksensa kautta. Kulttuuristen välittäjien kehystykset pyrkivät vaikuttamaan muiden arvioihin siitä, mitä nämä pitävät legitimiinä. Välittäjän aiheuttaman vaikutuksen kestävyys ja vaikutuksen voimakkuus riippuvat välittäjän muista kyvyistä, kuten asiantuntemuksesta.

Smith Maguiren ja Matthewsien jakoa noudattaen Guggenheim Helsinkiä tarkastelevat pääkirjoitustoimittajat täyttävät kulttuurisen välittäjien piirteet vaihtelevin tavoin. Mielipidekirjoituksia tekevällä toimittajalla on mahdollisuus – ja velvollisuus – kehystää aiheensa rohkeammin kuin esimerkiksi perinteisellä, hyvään journalistiseen tapaan sitoutuneella uutistoimittajalla, mahdollisuus loikata johtopäätöksiin. Tämä tarjoaa vapautta ja vaikutusmahdollisuuksia tavalla, joka muistuttaa monin tavoin esimerkiksi kulttuurikriitikoiden asemaa ja puitteita.

Toisaalta pääkirjoitustoimittajan vapautta voidaan pitää selvästi rajoitettuna muihin journalismin kentällä toimiviin toimittajiin verrattuna. Heikki Hellman ja Paula Haara (2018) huomauttavat, että kriitikot ja muut kulttuurijournalistit käyttävät usein omia mieltymyksiään hyvän maun mittareina ja laadun osoittimina. Pääkirjoitustoimittajan mahdollisuus tähän voi olla jossain määrin rajoitetumpi, sillä vaikka kummallakin olisi mahdollisuus tehdä selvästi subjektiivista journalismia, pääkirjoitustoimittaja joutuu lehden linjan edustajana navigoimaan sen puitteissa myös rivitoimittajaa tiukemmin – kuten myös mahdollisesti kirjoittajakollegoiden näkemysten ja sanavalintojen, joiden kanssa tekstiä työstetään yhdessä.

Asiantuntemuksen näkökulmasta pääkirjoitusten tekijän välittäjäroolin arviointi on hankalaa, sillä pääkirjoitustoimittaja voi aihekirjonsa takia olla välittäjänä enemmän generalistia muistuttavassa asemassa kuin esimerkiksi yhtä kokenut erikoistoimittaja, joka voi tarkastella kapeampaa sektoria. Journalismin kentällä pääkirjoitustoimittaja vertautuukin enemmän uutistoimittajaan, sillä kummaltakin edellytetään työssä laajan aihekirjon käsittelyä.

Tämä taas herättää kysymyksen siitä, miten pääkirjoitusten tekijöiden asema journalismin kentällä vaikuttaa analyysien asiantuntemukseen – etenkin kun pääkirjoitustoimittajan asema toimitusten hierarkiassa on yleensä lähtökohtaisesti korkeampi muun muassa pitkän työkokemuksen takia.

Guggenheim Helsingin tapauksessa toistuvan kulttuuri- ja kaupunkipoliittisen keskustelun kohdalla onkin mahdollista jopa esittää poleeminen ja provokatiivinen kysymys siitä, missä määrin pääkirjoitustoimittajilla on riittävää asiantuntemusta keskusteluun näkyvään osallistumiseen. Tarkastelukehysten rajautuminen ja argumentaatioketjujen toistuminen voi toisaalta helpottaa pääkirjoitustoimituksen työtä, kun loputtomien näkökulmien joukko rajataan hallittavaksi, mikä mahdollistaa mielekkäällä tavalla myös perehtymisen teemaan.

Jos sanomisen vapauden ja työssä syntyvien tekstien asiantuntemustason osalta pääkirjoitustoimittaja voi toisinaan hävitä omaa sektoriaan seuraavalle

erikoistoimittajalle, hän voi kompensoida tätä ennen kaikkea auktoriteettiasemalla. Sen suuruus riippuu siitä, miten korkealle lukija arvottaa kyseisen julkaisun pääkirjoitusten merkityksen. *Helsingin Sanomien* kaltaisessa valtakunnallisessa julkaisussa auktoriteettiasemaa voidaan pitää merkittävänä, mistä kertoo se, että pääkirjoitustoimituksen esihenkilö Saska Saarikoski pahoitteli erillisessä kolumnissa aiempaa anonyymiä pääkirjoitustaan huhtikuussa 2021. Lisäksi pääkirjoitusten yleisö on eri kuin uutisten – kuten aiemmin tutkielmassa on todettu, Erkki Teikari (1990) on todennut pääkirjoitusten olevan usein tarkoitettu politiikan ja talouselämän päättäjille. Tällöin välittäjän kehystykset kohdistuvat uutisia selkeämmin vallankäyttäjille, mikä nousee esille myös Katajamäen erittelyssä, jossa vallanpitäjien neuvominen korostuu yhtenä pääkirjoituksen tehtävistä.

Pääkirjoitustoimittajien asemaa kulttuurisina välittäjinä muihin toimijatahoihin verrattuna voi toisaalta tutkielmassa aiemmin esitetyistä tutkimuksista kokeilla tarkastella myös Lingon (2013, 30–56) artikkelin pohjalta. Hän erotteli siinä julkisen keskustelun toimijatahot, joita oli Guggenheim-keskustelussa havaittavissa kuusi:

- 1) ”kansalaiset
- 2) taidemaailman edustajat
- 3) media
- 4) kaupungin edustajat
- 5) poliittiset toimijat
- 6) Guggenheim-säätiön edustajat” (Linko 2013)

Linko nostaa median esille ”koko keskustelun moderaattorina” ja huomauttaa, että jokaisen lehden toimitus tekee julkaisupäätöksen siitä, mitä lehdessä julkaistaan. ”Erillisenä toimijatahona” media toimii Lingon mukaan niiltä osin, kun se ei haastattele muita toimijoita – eli esimerkiksi toimittajien kolumneissa tai artikkeleissa. Linko ei erikseen mainitse pääkirjoituksia.

Kulttuuristen välittäjien teorian ulkopuolellakin näkökulmaa voi kritisoida jo journalistisesta perspektiivistä käsin, sillä median toimijuus näkyy myös esimerkiksi haastateltavien valinnan ja näkökulmittamisen kaltaisten toimintatapojen kautta.

Toisaalta Linko nostaa esille jaottelullaan mahdollisia tahoja, joiden kanssa pääkirjoitustoimittajana voidaan katsoa kilvoittelevan kulttuurisena välittäjänä – eli kenttiä, joiden kanssa pääkirjoitusjournalismi kamppailee.

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Aineiston esittely

Kandidaatintutkielmani analyysivaiheen aineisto muodostuu kaikista *Helsingin Sanomien* Guggenheimia käsittelevistä pääkirjoituksista vuosilta 2011–2016. Kirjoituksia on yhteensä 29 kappaletta. Aineistoon on sisällytetty kaikki lehden pääkirjoitukset, joissa mainitaan sana ”Guggenheim”. Olen rajannut ulkopuolelle pääkirjoitussivujen kolumnit ja Muut lehdet -koosteet. Pääkirjoituksista 14 käsitteli yksinomaan Guggenheimia, 15 taas sivusi Guggenheimia asiana muiden joukossa. Päätin sisällyttää aineistooni myös nämä pääkirjoitukset, joissa Guggenheim ei ole tekstin ainoana aiheena, sillä tutkimuksen luotettavuuden kannalta koen tärkeäksi käsitellä Guggenheimia kaikissa konteksteissaan. Tutkimusaineistoon sisällytetyt pääkirjoitukset listataan liitteessä 1. Suoritin juttuhaun *Helsingin Sanomien* juttuarkiston omalla hakukoneella huhtikuussa 2017 ja täydensin sitä ajallisesti ympäröivän pääkirjoitusaineiston keräämiseksi huhtikuussa 2021. Lisäksi tein aineistoni osalta vielä erillisen tarkastushaun Päivälehdien arkiston tietokoneella toukokuussa 2017.

Taulukko 1. Guggenheim-pääkirjoitusten julkaisuajankohdat, 2011–2016

KUUKAUSI	2011	2012	2013	2014	2015	2016
TAMMIKUU	X	XX	X	X	X	
HELMIKUU		X	X	X		
MAALISKUU						
HUHTIKUU		XXX				
TOUKOKUU		X	X			
KESÄKUU	X	X		X	X	X
HEINÄKUU						
ELOKUU	X	X	X			
SYYSKUU			X			X
LOKAKUU	X	X	X			
MARRASKUU						XX
JOULUKUU						
PÄÄOSA	3	4	2	2	1	2
SIVUOSA	1	6	4	1	1	2
YHTEENSÄ	4	10	6	3	2	4

Selitys: Pääkirjoitukset, jotka käsittelivät pääosin Guggenheim-museota, on merkitty punaisella.

Kuten taulukosta 1 voi huomata, aineisto jakautuu kuudelle peräkkäiselle vuodelle. Pääkirjoitusten määrä vuotta kohden vaihteli kahden ja kymmenen välillä. Keskimäärin

Guggenheimia sivuttiin tarkastelujaksolla vuosittain 4,3 pääkirjoituksessa. Eniten pääkirjoituksia julkaistiin vuonna 2012, jolloin niitä oli kymmenen kappaletta. Seuraavaksi eniten niitä oli vuonna 2013. Vähiten pääkirjoituksia oli vuonna 2015, kaksi kappaletta. Vilkkain keskittymä osuu huhtikuuhun 2012, ennen kaupunginvaltuuston ensimmäistä kielteistä äänestyspäätöstä, jolloin lehti julkaisi saman kuun aikana kolme pääkirjoitusta.

Nimenomaan Guggenheimia käsittelevät pääkirjoitukset jakautuvat ajallisesti varsin tasaisesti, mutta painottuen erityisesti vuosiin 2011 ja 2012. Hiljaisinta oli vuonna 2015, jolloin hanke ei myöskään edennyt.

Sivujuonteena Guggenheim esiintyi useimmin helmikuusta lokakuuhun 2012. Vuosina 2012 ja 2013 aihetta sivuttiin eniten, edellisenä kuusi ja jälkimmäisenä neljä kertaa. Muutoin mainintoja tuli yhdestä kahteen vuodessa. Erityisesti museohankkeen loppuaikana aihe esiintyi sivujuonteissa harvoin. Keskustelua käytiin säännöllisesti myös sinä aikana, kun museohanke oli jäähyllä tultuaan ensimmäisen kerran hylätyksi kaupunginvaltuustossa, eli toukokuun 2012 ja toukokuun 2013 välisenä aikana. Linko (2013) on jaottelussaan kuvannut keskustelun laantuneen toukokuun 2012 jälkeen, mutta aineiston perusteella aihe ei tällöin kadonnut ainakaan *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksista, kun se jäi mukaan keskusteluissa toistuvasti esiintyväksi sivujuonteeksi, vaikka esiintymistiheys hieman löyhentyikin.

4.2 Kehysanalyysi

Käsittelen aineistoani kehysanalyysin keinoin. Termi viittaa tutkimusmenetelmään, jossa pohjana on sosiologi Ervin Goffmanin käsite *frame*, suomeksi vakiintuneelta ilmaukseltaan *kehys*, jolla organisoidaan informaatiota tai saadaan se näyttämään erilaiselta riippuen siitä, millä tavalla se ympäröidään (Karvonen 2000).

Menetelmä ja sen ydinkäsite voidaan nimetä lukuisin eri tavoin. Erkki Karvonen kritisoi vakiintunutta käännöstä ”kehys” siitä, ettei se tavoita käsitteen ja menetelmän voimakkuutta – maalauksen kehyksillä kun on hänen mukaansa vain marginaalista merkitystä. Sen sijaan Karvonen ehdottaa tilalle esimerkiksi ilmauksia *kehikko* ja *runko*,

sekä verbejä *ympäröidä* ja *lavastaa*, jotka kuvaavat perustavasti tietynlaiseksi järjestämistä tavalla, joka ei aina myöskään ole päällepäin näkyvää. Käsitteen nimestä keskustellessa on toisaalta syytä kiinnittää Hannu-Pekka Ikäheimon (2016) huomautukseen siitä, että useimmille kehysten määritelmille yhteistä on se, että niillä viitataan jonkinlaiseen todellisuuden rajaamiseen.

Käsitteeseen liittyvästä, monin paikoin erimielisestäkin keskustelusta huolimatta voidaan pitää jokseenkin vakiintuneena sitä, mitä sen avulla toteutettavalla tutkimusmenetelmällä tarkoitetaan. Pertti Vehkalahti määrittää kehysanalyysin välineeksi, jolla

”[...] voi tutkia, miten jokin yksittäinen asia voidaan ympäröidä erilaisilla tarkastelukehyksillä ja minkälaisilla toisistaan poikkeavilla tavoilla kehukset asiaa määrittävät.” (Vehkalahti 2016, 98)

Karvonen taas siteeraa viestinnätutkija Todd Gitliniä, joka määrittelee ilmiön seuraavasti:

”Median tulkintakehikot ovat enimmäkseen lausumattomia ja tiedostamatta jääviä malleja, jotka jäsentävät maailman sekä raportoivalle journalistille että suuressa määrin myös meille, jotka joudumme luottamaan heidän raportteihinsa.” (Gitlin 1980)

Kehysanalyysin historiassa esiin nouseva Robert Entman vie ajatusta pidemmälle. Entmanin (1993) näkemyksen mukaan kehystys korostaa todellisuudesta tiettyjä puolia samalla kun se häivyttää muita puolia. Osana pyrkimystään luoda viestintätutkimuksesta kokoava kattotieteenala Entman kehitti kehystämistä tutkimusparadigmaa, joka hänen mukaansa suuntaa huomion yksityiskohtiin, joiden avulla tekstit käyttävät valtaa. (Entman 1993, 56)

Karvonen jatkaa Entmanin ajatusta määrittämällä kehystämisen, tai vaihtoehtoisesti ympäröinnin, tietynlaiseksi valikoivaksi kontekstoinniksi. Tällöin yleisö voidaan suostutella ajattelemaan asiasta halutulla tavalla, kun sille valikoidaan sopiva tarkastelukonteksti.

Karvonen jakaa Entmanin huomioidut tulkintakehikot neljään:

- 1) kehikko *määrittelee ongelmia*
- 2) kehikko *diagnosoi syitä ongelmalle*
- 3) kehikko *tekee moraalisia arvostelmia*
- 4) kehikko *ehdottaa parannuskeinoja.*

Karina Horsti (2005) erittelee turvapaikanhakijoita journalismissa tarkastelevassaan väitöskirjassa erilaisia kehystämisen keinoja (*framing devices*), joiksi hän määrittää muun muassa metaforat, esimerkit ja rinnastukset sekä iskulauseet ja nimeämiset. Kiinnitän analyysissäni huomiota muun muassa näihin. Koska pääkirjoitukset ovat uutis- ja ajankohtaisartikkeliaineistoa korostuneemmin mielipiteen ilmaisuja, korostuvat aineistoni analyysissä kehystämisvälineiden rinnalla järkeilyn välineet (*reasoning devices*), jotka kuvailun sijaan näyttävät oikeuttamisen tapoja.

Tekstin sisältämiä kehyksiä analysoidessa aineisto luokitellaan niihin kehyksiin, joissa sitä on mahdollista tarkastella. Tällöin tekstiä tulkitaan ja havainnosta käytännössä valitaan muutamia osia kertomukseksi, joka korostaa osien välisiä yhteyksiä ja laittaa etusijalle jonkin tietyn tulkinnan. Analyysissä nostetaan usein esille toistuvia avainsanoja ja metaforia, minkä lisäksi siinä pyritään paikantamaan tekstissä esiintyvät perustelemisen keinot. (Vehkalahti 2016, 99.)

Horsti huomauttaa kehysanalyysiä tarkastellessaan tutkijalta vaaditusta herkkyydestä, jota tutkimusmetodissa vaaditaan. Analyysin tarkoituksena on hahmottaa kehykset, mutta samaan aikaan hän vaatii vastakkaisten luentatapojen ja erisuuntaisten aineiden olemassaolon sekä merkityksen havaitsemista. Horsti huomauttaakin, että lehtiartikkelit eivät usein lokeroidu ongelmitta hallitseviin kehyksiin, vaan niissä on näkyvissä erisuuntaista potentiaalia. Tästäkin huolimatta jotkut kehykset muodostuvat myös hänen mukaansa hallitseviksi.

4.3 Tutkimuskysymys

Huomioni kiinnittyy erityisesti siihen, minkälaisia erilaisia viitekehyksiä pääkirjoituksissa luodaan Guggenheim-hankkeesta: sen vastustajista, puolustajista, hankkeen poliittisesta käsittelystä, museon mahdollisista vaikutuksista ja koko museosta yleensä.

Esittelen seuraavaksi tutkimuskysymykseni ja sen, miten aion nämä ratkaista.

1. Millaisia kehyksiä Guggenheim Helsinkiä vuosina 2011–2016 käsittelevistä pääkirjoituksista löytyy?

Erittelen erilaisia teksteissä toistuvasti esiintyviä näkökulmia ja jaan ne rajattuun määrään erilaisia kehyksiä. Hypoteesini aiemman tutkimuksen havaintojen perusteella on, että kehykset liittyvät talouteen ja tulevaisuuteen.

2. Kuinka nämä kehykset sijoittuvat ajallisesti?

Tarkastelen kehyksiä eritellessäni, näkyykö niissä selkeää ajallista erottuvuutta eli tiettyjen kehysten painottumista tiettyihin ajanjaksoihin. Vastaan kysymykseen osin kehyksiä määrittelemällä, osin kehyksiä tulkitsemalla. Uskon, että osa kehyksistä on ajallisia.

5 ANALYYSI JA TULOKSET

Pääkaupunkiin suunniteltu Guggenheimin taidemuseo asemoituu tarkastelluissa pääkirjoituksissa tärkeäksi ja Helsingille, ellei peräti koko Suomelle, merkitykselliseksi hankkeeksi. Tästä huolimatta aineisto pitää sisällään runsaasti erilaisia mahdollisia tulkintalinjoja, joita niiden tarkastelija voi halutessaan korostaa. Tässä tutkielmassa olen lähtenyt seuraamaan osaa näistä linjoista, mutta myös muita mahdollisia tulkintoja on, erityisesti tulkintalinjojen limittäisyyden ja päällekkäisyyden takia. Toisia osa-alueita korostamalla myös analyysistä tulisi erilainen.

Laadullisen tarkastelun perusteella erottelin museohankkeen aikana julkaistuista pääkirjoituksista kolme pääkehystä, jotka määrittävät teksteissä välittyvää suhtautumista aiheeseen. Yksi teksti voi sisältää useampia kehyksiä, eivätkä kaikki aineiston tekstit kuulu seuraavassa erittelemiini ja esittelemiini pääkehyksiin. Lisäksi nimeän pääkehyksille useita mahdollisia alakehyksiä, jotka auttavat ymmärtämään aineiston monia luonteita sekä muita mahdollisia tulkintatapoja.

Kehyksiä tyyppitellessäni olin aluksi miettinyt yksinkertaisempien kehysten käyttöä (esimerkiksi *talouden kehys*, *kulttuurin kehys*, *turismin kehys*), mutta päädyin laajempiin kehyksiin, jotka kuvaavat mielestäni paremmin aineistolle ominaista värikkyyttä ja tarkempaa asemoitumista suhteessa tekstien aiheeseen. Kehysanalyysin perusteella löysin aineistosta *vastarinnan tuomitsemisen kehysen*, *metropolien kilpailun kehysen* ja *amerikkalaisen ystävän kehysen*. Esittelen kehykset ensin yksitellen, minkä jälkeen tarkastelen niiden ajallista asemoitumista aineistossa.

5.1 Vastarinnan tuomitsemisen kehys

Ensimmäiseksi aineistosta erottuu *vastarinnan tuomitsemisen kehys*, jota esiintyy aineistossa alusta koko tarkasteluajan. Tästä konkreettisena esimerkkinä toimii *Helsingin Sanomien* museohankkeen alkuvaiheessa julkaisema pääkirjoitus, ”Guggenheim-museo vahvistaisi kulttuurialoja”, jonka lopussa esitetään provokatiivinen kritiikin teilaus: ”[...] parasta on seisoa jalat tiukasti maassa, polviin saakka turpeessa” (HS 10.6.2011).

Kehys pitää sisällään sellaisia mainintoja, joissa museohankkeen kaatumisen väitetään esimerkiksi vaikuttavan Suomen maineeseen maailmalla, minkä lisäksi niissä leimataan museohankkeen vastustus muun muassa omaan napaan keskittymiseksi, populismiksi ja vastoin parempaa tietoa – tai suotavaksi katsottua asennetta – harjoitetuksi toiminnaksi.

Näkökulma toistuu pääkirjoituksissa ajallisesti halki museohankkeen: esimerkiksi vuoden 2016 budjettineuvotteluissa Guggenheimin museohankkeen jääminen ilman valtion rahaa kerrotaan sulaksi perussuomalaisten hattuun samalla, kun hallitus on lipsumassa kauemmas tavoitteistaan (HS 3.9.2016). Vasemmistoliiton puheenjohtaja Paavo Arhinmäen kerrotaan saavuttaneen kansan suosio kieltäytymällä antamasta Guggenheimin museohankkeelle valtion rahaa (HS 17.6.2012).

Museohankkeen kriitikoista puhuessa Suomen puolestaan arvioidaan käpertyvän henkisesti sisäänpäin (HS 10.6.2013), ja huomautetaan, että ”tilaisuutta ei todella kannata tuhota keskinäisellä kyräilyllä tai kuppikuntien riitelyllä” (HS 19.2.2011). Helsinki on ”yhä velkaisempi”, investoinnit henkiseen pääomaan ”entistä vaikeampia” ja tämä on sääli, koska ”kovenevassa maailmassa synkkä keskittyminen omaan napaan tulee niin ikään kalliiksi” (HS 8.10.2011).

Lisäksi taidepiirien kerrotaan liittoutuneen taiteen rahoitusta vastustavien kanssa Guggenheimin kaatamiseksi, kun ilmapiirissä vallitsee ”tämä kaiken uuden ja vieraan viha”, ja josta seuranneet ”rukkaset” Guggenheimin säätiölle ovat ”valitettava ja nolo asia”, jonka seurauksena ”muutkin kansainväliset verkostot saivat oppia, että Suomeen ei kannata yrittää tulla” (HS 3.5.2012).

Kehys pitää paikoin sisällään myös *impivaaralaisuuden kritiikin kehyksen*, jossa moititaan museohankkeen vastustajia sisäänpäin sulkeutumisesta esimerkiksi tämän kandidaatintutkielman otsikkoon nostetun ja edellä mainitun turvesitaatin tavoin. Mukaan nousee erityisesti kansainvälisen kiinnostuksen korostaminen, johon suhtaudutaan teksteissä lähtökohtaisesti hyvänä asiana ja mahdollisuutena:

”Kansainvälisesti tunnetun ja arvostetun museon tulo tänne lisäisi Helsingin näkyvyyttä ja kiinnostavuutta ja vahvistaisi kulttuurialoja.” (HS 10.6.2013)

Olen tulkinnut tämän alakehyksen osaksi vastarinnan tuomitsemisen kehystä, koska keskustelun erityispiirteiden kuvaamisesta huolimatta se ei onnistu kattamaan kaikkia perusteita, joilla vastarintaa esitetään pääkirjoituksissa negatiivisena asiana. Impivaaralaisuuden kritiikin kehykseen kuuluu kansainvälisen kiinnostuksen korostaminen itseisarvona, mutta se asettuu päällekkäin myös myöhemmin nähtävien kehysten kanssa.

Vastarinnan tuomitsemisen kehyksessä pidän kiinnostavana sitä, että sen sisältämät tekstit ja puheet eivät keskity varsinaisesti niinkään vastustajiin, vaan vastustamiseen itsessään. Hankkeen vastustajat toisaalta nimetään pääkirjoituksissa: alkuvaiheessa heitä ovat kulttuuriväki ja poliittinen vasemmisto, sekä myöhemmin perussuomalaiset. Vaikka vastustaminen mainitaan tavaksi saada kansan suosio, pääkirjoitusten pääasiallinen kritiikki kohdistuu erityisesti hankkeen vastustamisen motiiveihin. Näitä ovat pääkirjoitustoimituksen mukaan erityisesti ulkomaisen kulttuuri-instituution ja ylipäätään vierauden vastustamisen. Esille nousevat toistuvasti myös hieman yllättäen kapitalistiselle ideologialle ja amerikkalaiselle kulttuuri-imperialismille alistuminen. Vastaava huomio toistuu myös esimerkiksi pääkirjoitusten ulkopuolella Antti Blåfieldin pääkirjoitussivulla julkaisussa kolumnissa, jossa sulkeutuminen ideoilta nostetaan laajemmaksikin toimintatavaksi ja Guggenheimin torjumista verrataan paperittomien ilmaisten terveydenhuollon vastustamiseen (Blåfield 2015).

Toisaalta on syytä kiinnittää huomiota siihen, että pääkirjoitukset eivät pyri liioittelemaan Guggenheim Helsingin suosion määrää. Museohankkeen ensimmäisen vaiheen lopussa pääkirjoituksessa todettiin, kuinka ajatus museon rakentamisesta ei ”koskaan saavuttanut suurta suosiota”, ja kuinka hanketta vastaan ”asettui laaja rintama” (HS 3.5.2012). Altavastaajan aseman tunnustamisen rinnalle asettuvat vastarinnan tuomitsemisen perustelut saavat paikka paikoin jopa fatalistisia sävyjä: ”Kun Suomessa katsoo ympärilleen, tajuaa, että tämä maa uhkaa vajota kiihtyvällä vauhdilla”, todetaan vain hetki ennen museohankkeen ensimmäistä tyrmäystä Helsingin

kaupunginvaltuustossa (HS 14.4.2012). Samaan aikaan teksti vaatii Helsingin seudun kunnilta ”kypsyttä ja kaukonäköisyyttä”, jotta se liittoutuisi yhteen ja hallitus ei päättäisi asioista sen edun vastaisesti.

Pääkirjoitukset tukevat myös aiemmassa tutkimuksessa esiintynyttä väitettä siitä, että museohanke pyritään neutralisoimaan epäpoliittiseksi. Osaltaan tätä ylläpitävät useat tekstit, joissa varoitetaan hankkeen torjumisesta.

”Hanke on loistava tilaisuus mutta myös riski. Sen kaatumisella olisi helposti kielteinen vaikutus Helsingin ja Suomen maineeseen maailmalla ja myös meidän käsityksemme omista mahdollisuuksistamme.” (HS 19.1.2011)

Kiinnostavaa on, että aineisto ei suinkaan ole kritiikitöntä Guggenheimia kohtaan, vaan pääkirjoituksissa nousee paikoin esiin kriittisiä sävyjä esimerkiksi avointen kysymysten osalta. Varsinaista yhtä mittavaa, koko aineiston kattavaa kehystä, jota voisi käsitellä *varovaisen Guggenheim-kritiikin kehystenä*, ei kuitenkaan nähdäkseni ole. Kriittisen elementin läsnäolo on kokonaisuutta tarkastellessa hyvä tiedostaa, vaikka se ei mittakaavaltaan vastaakaan muita tässä eriteltyjä kehyksiä, jolloin kritiikki käytännössä jää pääkirjoituksessa vain ohueksi sivujuonteeksi muiden sivujuonteiden joukkoon. Tämä osaltaan määrittää myös muita kehyksiä ja niissä tarkasteltavan aineiston luonnetta. Kritiikki kohdistuu erityisesti hankkeen alkuvaiheessa säätiön niukkaan tiedotuslinjaan.

Ensimmäiseksi valitsemani kehys sisältää myös olennaisen ja sitä erityisesti aineiston loppupuolella tekstien näkökulmista erottuvan alakehyksen, ellei kaksikin sellaista. Vastarinnan tuomitsemisen elementti nimittäin muuntuu museohankkeen edetessä pääkirjoituksissa vähemmän hallitsevaksi. Sen voi kenties tulkita muuttuvan toiseksi, *avoimuuden vaatimuksen kehykseksi*, tai jopa *suostuttelevuuden kehykseksi*, joka esiintyy aineistossa ensimmäistä kertaa Guggenheimin toisen vaiheen alussa. Erityisesti teksti ”Uusi Guggenheim-ehdotus ansaitsee asiallisen käsittelyn” (HS 14.11.2016) herättää huomiota maltillisuudellaan. Lyhyessä tekstissä korostetaan, kuinka päätöksentekijöiden tehtävä on vertailla plussia ja miinuksia keskenään, mutta

huomautetaan, ettei hanke ole mustavalkoinen, minkä lisäksi se on tehty tosissaan, jolloin se ansaitsee asiallisen käsittelyn. Uhkakuvien maalailu loistaa nyt poissaolollaan, vaikka matkailun merkitys tulevaisuudelle nouseekin esiin. Kyseinen pääkirjoitus julkaistiin juuri ennen lopullista, museohankkeen haudannutta äänestyspäätöstä.

Olennaista avoimuuden vaatimuksen kehyksessä on tuomitsevuuden näennäinen katoaminen. Toisaalta sitä voi hyvällä syyllä pitää myös alakehyksenä vastarinnan tuomitsemisen kehykselle, jollaiseksi sen lopulta luokittelen. Vaikka argumentointikeino muuttuukin, tekstien sisältämä pääviesti pysyy samana: museohanke pitäisi pääkirjoitustoimituksen mielestä toteuttaa. Alakehykset pitävät sisällään vaatimuksen vilpittömästä, ennakkoluulottomasta ja perusteellisesta käsittelystä – joka toisaalta sisältää sekin selkeän toiveen siitä, minkälainen lopputulos käsittelystä pitäisi seurata.

5.2 Metropolien kilpailun kehys

Pääkirjoitusaineistosta on myös vahvasti nähtävissä toinen pääasiallinen teemapainotus eli pääkehys, jonka olen nimennyt *metropolien kilpailun kehykseksi*. Pääkirjoituksissa sivutaan kyllä kulttuuripoliittisia ja taiteen itseisarvoon liittyviä perusteluja museohankkeelle, mutta erityisesti niissä korostuu museohankkeen välineellistävä argumentointi. Välineellistämiseen liittyy useita eri teemoja, mutta luen aineistosta voimakkaimmin näkökulmaa, jossa Guggenheim-hanke liittyy kilpailuun Pohjoismaiden ja maailman muiden pääkaupunkien museoiden ja ennen kaikkea kiinnostavuuden kanssa – ja tätä kautta myös kilpailuun niiden turismin kanssa. Helsinki myös asemoidaan pääkirjoituksissa kilpakumppaniensa joukkoon sellaisilla ilmauksilla kuten ”muissa menestyneissä metropoleissa” (HS 14.4.2012).

Metropolien kilpailun kehys sisältää osaltaan muiden pääkaupunkien museoiden ja niiden kävijämäärien esittelemisen ja vertailun. Toisaalta kehysten tekstejä määrittää voimakas tulevaisuuteen suuntautuva puhe, eräänlainen ennustaminen ja mahdollisuuksien korostaminen. Tällainen mahdollisuuspuhe sivuaa aineistossa paikoin myös kulttuuria itsessään, mutta erityisesti se kohdistuu vaikutuksiin, joita museohankkeella olisi Helsingin kansainväliselle kiinnostavuudelle.

Huomioitavaa on, että tulevaisuuden Helsingin vertailukohtat ovat teksteissä nimenomaan kansainvälisiä, jolloin kilpailua ei käydä muiden Suomen kaupunkien kanssa ja pääkaupunkiseudun ulkopuolisen yleisön tavoittamiseksi, vaan maailman kiinnostuksen saamiseksi. Kuten eräässä pääkirjoituksessa ennen ensimmäistä äänestyspäätöstä todetaan:

"[...] kaupunginhallinnon arjessa ja eurooppalaisten metropolien keskinäisessä kilpailussa tarvitaan muutakin kuin hieno menneisyys, tyylikäs empirekeskusta ja unelma avoimesta kaupungista." (HS 14.4.2012)

Huomattavaa on myös, että tyylipuhdas metropolien kilpailun kehys esiintyi *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksissa myös vuonna 2006, jolloin Bilbaon Guggenheim-museo nousi esille positiiviseksi esimerkiksi ja Kiasman kritiikiksi esitettiin sen pieni koko. Pääkirjoitus vaati hankkeille isoa mittakaavaa – tai toisaalta ehdotti kiinnostavasti lopussa, että suurkaupungeille annettaisiin sovinnolla periksi, ja talojen sijasta panostettaisiin kaupungin sykkeeseen. Toisaalta metropolien kilpailun kehys näkyy myös myöhemmässä Guggenheimia sivuavassa pääkirjoituksessa, jossa huomio keskittyy Jätkäsaarella sijaitsevaan tonttiin, jolle ei annetakaan lupaa rakentaa 33-kerroksista rakennusta vaan 16-kerroksinen. Pääkirjoitustoimitus huomauttaa, että vaikka käyttöä löytyisi, enää ei olisi takeita, että luvassa olisi ”kansainvälisiä kongressivieraita” houkutteleva rakennus (HS 17.5.2013).

Metropolipolitiikkaa määrittää voimakkaasti *yhteisen edun* puhetapa, vaikka yhteinen etu itsessään voikin sisältää muitakin sivujuonteita. Olen nimennyt kehyyksen yhteisen edun sijaan metropolipolitiikan kautta, koska etu määrittyy usein nimenomaan metropolipolitiikkaan liittyvien turismitoiveiden ja museohankkeen kaupunkipoliittisen välineellistämisen kautta. Mahdollinen luentatapa olisi myös *taloudellisen hyödyn kehys*, mutta koska taloudellinen hyöty niin ikään saavutetaan teksteissä metropolipolitiikan kautta, koen kuvaavammaksi hyödyntää spesifimpää kehystä.

Metropolien kilpailun kehys limittyy vahvasti vastarinnan torjumisen kehyyseen. Guggenheim-hanke näyttäytyy pääkirjoituksissa tarjouksena, josta ei ole varaa kieltäytyä. Tätä ryyditetään uhkakuvilla muiden kaupunkien mahdollisesta

menestyksestä ja sillä, että Guggenheimille ei pääkirjoituksissa esitetä vaihtoehtoja pääkirjoitustoimituksen esittämien turismitavoitteiden saavuttamiseksi:

"Päättäjien ja kaupunkilaisten pitää nyt kysyä itseltään, onko Helsingillä ja Suomella varaa torjua Guggenheimin säätiön tarjous. Tukholman ja Tallinnan kanssa kilpailevan Helsingin luulisi tarvitsevan kaiken vetoavun, joka voi lisätä kaupungin houkuttelevuutta." (HS 25.9.2013)

Kysymys toistuu pääkirjoituksissa useissa eri muodoissa. Tämä paljastaa tekstejä määrittelevän kolmannen ja viimeisen pääkehysten, jota tarkastelen seuraavaksi.

5.3 Amerikkalaisen ystävän kehys

Kolmannen pääkehysten nimeän *amerikkalaisen ystävän kehukseksi* lainaten Yhdysvaltojen Suomen-suurlähettiläs Bruce Oreckin lähtöä sivuavaa pääkirjoitusta "Suomen kannattaa kuunnella amerikkalaista ystävää" (HS 11.10.2013). Tässä kehyksessä Guggenheim esitetään pyyteettömänä tahona, joka kannustaa Suomea ja näkee siinä potentiaalia, ja on toisaalta valmis joustamaan vaatimusten edessä. Yhdysvaltain suurlähetystö mainitaan myös sillanrakentajana hankkeessa.

Toisaalta kehys sisältää runsaasti Guggenheimin kansainvälisen merkittävyyden esittelyä taidekentän ja kiinnostavuuden kasvattamisen saralla, toisaalta Guggenheimin puolustamista aggressiivisesta ja usein epäonnistuneesta laajentumisstrategiasta. Toimintatavan ilmaistaan olleen aiempien johtajien käsialaa, ja nyt säätiö olisi kääntänyt uuden lehden Helsingin-projektia ajaneen Richard Armstrongin aikana. (HS 19.1.2011 ja HS 3.5.2012.)

"[...] hanke on tärkeä myös Guggenheim-säätiölle. Helsingin-projekti on Richard Armstrongin ensimmäinen kansainvälinen avaus Guggenheimin johtajana. Edellinen johtaja Thomas Krens oli tunnettu aggressiivisesta laajentumisstrategiastaan, ja Armstrong on toistaiseksi keskittynyt säätiön toimintojen vakiinnuttamiseen. Helsinki on nyt se viesti, jota häneltä on odotettu. Siksi Guggenheim-säätiölläkin on intressi saada Helsingissä aikaan jotain uutta ja kansainvälisesti kiinnostavaa." (HS 19.1.2011)

Amerikkalaisen ystävän kehys liittyy pääkehyksistä lähimmin *vastarinnan torjumisen kehukseen*, sillä kritiikkiä torjutaan usein Guggenheimin aikomuksilla ja Helsingille

kiinnostuksellaan antamalla avulla. Myös huomio siitä, kuinka Guggenheim kieltäytyy säännöllisesti yhteistyöehdotuksista (HS 10.6.2011), kannattelee amerikkalaisen ystävän kehystä: ystävä ei kerro kelpuuttavansa kaikkia, jolloin meidän on tämän takia pidettävä kiinni ystävästä. Kyse onkin maineikkaana pidetystä toverista, jota katsotaan ylöspäin – ja jonka toivotaan nostavan myös meidän asemaamme mukanaan hierarkiassa.

"Guggenheim-säätiön johtaja Richard Armstrong sanoi myös, että hän saa lähes päivittäin eri puolilta maailmaa pyyntöjä tulla mukaan taidemuseohankkeisiin. Tämä oli helsinkiläisille päättäjille kohtelias muistutus: mahdollisuuksien ovi on nyt auki juuri teille. (HS 10.6.2011)

Yhtä lailla aineistossa korostuvat väitteet Guggenheim-kritiikistä amerikkalaisuuden vastustamisen muotona kietoutuvat kehykseen amerikkalaisesta ystävästä, jolloin kriittiset huomiot voi reteällä tulkinnalla kehystä kateellisten panetteluksi. Samalla kehys risteää vastarinnan tuomitsemisen kehyksen huomioita.

Amerikkalaisen ystävän kehykseen liittyikin myös eräänlainen välttämättömyyden puhetapa: "Helsingillä ja Suomella ei ole varaa ylenkatsoa kansainvälistä vetoapua", kuului argumentti arkkitehtuurikilpailun järjestämisen puolesta. (HS 8.1.2014). Ystäväälle ei voida sanoa ei.

5.4 Kehysten ajallisuus

Helsingin Sanomissa esiintyneissä Guggenheim Helsinkiä tarkastelleissa pääkirjoituksissa paikantamani pääkehykset esiintyvät tekstissä limittäin, ja niiden ajallisessa esiintyvyydessä on hypoteesiani vähemmän eroja.

Tämä voi liittyä kehysten laajaan temaattiseen määrittelyyn ja niiden päällekkäisyyksistä syntyneisiin rajausongelmiin: esimerkiksi vastarinnan tuomitsemisen kehys sisältää tyypittelyssäni myös avoimuuden vaatimuksen kehyksen, jonka olisi voinut vaihtoehtoisesti luokitella omaksi kehykseksi.

Alakehyksien osalta aineistossa onkin ajallisia eroja. Pääkirjoituksissa on hankkeen loppua lähestyttäessä nähtävissä eräänlainen kokonaisvaltainen suostuttelevuuden

kehysten nousu. Esimerkiksi aineiston loppupuolella impivaaralaisuuden kritiikin kehys ei enää kerro polvia myöten turpeessa seisovista museonvastustajista, vaan siitä, miten museohanketta ei saa kapinallisesti vastustaa ja rankaista siitä, että sen parhaat ideat tulisikin ulkomailta, vaan siltä tulee oppia (HS 5.6.2014).

6 POHDINTAA

Kun Helsingin Sanomien pääkirjoitustoimittajat ilmaisevat näkökulmia amerikkalaisesta ystävästä, muiden kaupunkien varjoon jäämisestä ja muutosvastarinnan ongelmista, mistä on kysymys?

Kehysanalyysin tuloksia on mahdollista tarkastella kulttuuristen välittäjien käsitteen ja kenttäteorian näkökulmasta. Koska suomalaista tutkimusta pääkirjoitusjournalistien professiosta on tehty vähemmän, pitäydyn pohdinnoissani jonkinasteisessa varovaisuudessa. Laajempi tarkastelu edellyttäisi syvällisempää aineistoa pääkirjoitustoimittajien asemasta eri kentillä sekä kandidaatintutkielmaa kattavamman tarkastelun mahdollistavamman alustan.

Sen sijaan analyysi pohjaa erityisesti Suomen ulkopuoliseen empiiriseen tutkimukseen pääkirjoitustoimitusten työstä, jota sitäkin toisaalta on tehty lopulta varsin vähänlaisesti (Firmstone 2008). Tällöin tietoa puuttuu muun muassa pääkirjoitustoimittajan päivittäiseen työhön vaikuttavista tekijöistä sekä pääkirjoitusten syntyprosessista ja muotoutumisesta suhteessa lehden linjaan, joka on olennaista kulttuuristen välittäjien sovellutusta pääkirjoitusjournalismiin luodessa. Pysin erityisesti välttämään liikaa psykologisointia ja motiivien spekulointia, johon teoriapohjan soveltaminen jopa väistämättä johtaa, ja keskittyä enemmän mahdollisten rinnakkaisten tulkinta- ja keskustelulinjojen haarukoimiseen.

Alkuun lienee syytä todeta, että pääkirjoitukset ovat sanomalehdille tapa erottua toisista julkaisuista (Marques ym. 2019). Tällöin linjaltaan selkeät tekstit voivat yhtäältä herättää lukijan kiinnostusta julkaisua kohtaan ja toisaalta edustaa julkaisun pyrkimystä parantaa omaa asemaa yhteiskunnallisen keskustelun kentällä.

Samalla kulttuurisen välittämisen työhön kuuluva arvottaminen voi jättää muita toimittajan rooleja vähemmälle. Marques, Mont'Alverne ja Mitozo (2019) huomauttavat brasilialaissanomalehtien pääkirjoituksia tarkastellessaan tutkivansa, missä suhteessa journalismi löysentää sitä vahtikoiran roolissa pitävää hihnaa, jotta se

saa toimia vaatimuksia esittävänä tahona. Kun Guggenheim-pääkirjoituksia tarkasteleekin pääkirjoitustoimittajien tehtäviä tarkastelleen Katajamäen luokittelun kautta, niissä korostuu vallanpitäjien ohjeistaminen, kun taas vallan vahtiminen jää vähemmälle.

Toisaalta kirjoittajat huomauttavat, että journalistisen organisaation mielipide vaikuttaa sen yleisösuhteeseen, sanomalehden ja siinä työskentelevien ammattilaisten vuorovaikutukseen sekä sanomalehden ja taloudellisten tai poliittisten toimijoiden välille syntyvään toimintaan. He myös väittävät, että pääkirjoitus toimii mielipidejohtajana juuri pääkirjoitusten avulla ja että juuri pääkirjoituksissa se saa autonomian tavoin toimia vapaasti päivän uutisagendan rajoittamatta sekä ilmaista poliittisia näkemyksiään.

Kun *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksissa Guggenheimin museohankkeesta toistuu markkinataloudessa ja globalisaatiossa pärjääminen, mieleen nousee tutkielman alkupuolella esitelty Pierre Bourdieun huomio journalismin kentän vähäisestä autonomiasta. Tällöin journalismin kenttä – ja Bourdieun ajatusta soveltaen myös pääkirjoitusjournalismin kenttä – ovat yhä vahvemmin talouden ja politiikan asettamien rajoitusten armoilla. Tämän kanssa linjassa on myös Lingon (2013) havainto siitä, että keskustelun edetessä museohanketta käsittelevät huomiot siirtyivät yhä vahvemmin talouden maailmaan – sekä Auran (2014) väite siitä, että pääkirjoitustoimitus puhuisi kaupungin strategian mukaisesti.

Tällaisesta dominanssin näkökulmasta katsoen on oireellista ja luonnollista, että talouden kentän kanssa kamppailevan pääkirjoitusten kentän toimija, kulttuurinen välittäjä, soveltaa teksteissään erityisesti tietynlaisia ja analyysiosiossa tarkemmin eriteltyjä talouden maailman ilmaisukeinoja. Bourdieun mukaan talouden huomioiden korostumisessa kyse on jopa autonomian menettämisestä, jota mediataloissa luodaan erilaisten median menestystä mittaavien kyselytutkimusten tulosten kautta.

Tämä huomio solahtaa kauniisti yhteen suomalaisen journalismin talousvaikeuksien kanssa, jolloin voisi ajatella lehden linjan pyrkivän edistämään yleistä talouskasvua

mahdollisimman monin eri keinoin myös julkaisun tulevaisuuden turvaamiseksi. Tällöin elinkeinoelämän etu olisi myös julkaisun sekä sen julkaisijan etu. Toisaalta tulkintalinja jättää huomiotta muut relevantit syyt painottaen pääkirjoituksia tavoilla, joita nyt on tehty.

Bourdieu liittyy vapauden menetyksen myös työn prekaariuteen (2008, 43), mutta media-alan pätkätyösuhteet toisaalta näyttävät harvemmin – jos lainkaan – keskittyvän juuri ensisijaisesti pääkirjoituksia tekeville toimittajille. Tämän taustalla voi kenties olla työssä toivottu pitkä journalistinen kokemus ja julkaisun aiemman linjan tuntemus, joiden takaamiselle voi pääkirjoitustoimituksessa olla uutistoimitusta suurempi tarve. (Erho 2019.)

Sen sijaan aineiston löydöksiä mahdollisesti paremmin tukeva voi olla Bourdieun seuraava, journalistista kenttää käsittelevän tekstin lopussa esittelemänsä ajatus:

”Toimittajat ovat joutuneet sellaisiin rakenteellisiin prosesseihin, jotka rajoittavat heitä siten, että heidän valintansa jäävät kokonaan rajoittuneiksi. Näiden prosessien kautta luodaan eräänlainen kaikenkattava uhka kaikkien kulttuuristen tuotannon kenttien päälle, millä tarkoitan kaikkia niitä univerteja, joissa tuotetaan ne asiat, joihin liitämme eniten arvoa – tiede, laki, ja niin edelleen – mukaan lukien politiikan kenttä, joka, oli se kuinka heterogeeninen tai ulkoisten rajoitteiden kahlitsema tahansa, toteuttaa alkemiallista tehtävää.” (Bourdieu 2005, 45.)

Bourdieu ei mainitse erikseen kulttuurin tai jopa taidemuseoiden kenttää, mutta näkemystä voi tulkita kulttuuri- ja kaupunkipolitiikan näkökulmasta. Pääkirjoitustoimittajien näkemys, jossa kulttuuri valjastetaan välinearvonsa käyttöön, asettuu pääkirjoitusten kenttänä vastakkain kulttuurin kentän kanssa ja vie tätä kautta politiikan ja poliittisen keskustelun talouden kentän piiriin. Tämä välittyy Guggenheim-pääkirjoituksissa hyvin vähäisen kulttuurin itseisarvoa korostavien argumenttien määrän kautta.

Mistä voi kulttuuristen välittäjien ja kenttäteorian näkökulmasta kertoa se, että aineistossa alkoi loppua kohden toistua suostuttelevampi ja retoriikaltaan vähemmän hyökkäävä puhetapa osana vastarinnan tuomitsemisen kehystä? Varmaa vastausta on

hankala löytää, mutta osaltaan kyse voi olla siitä, että pääkirjoitusjournalismin kentän saatettiin pelätä muodostuvan liian voimakkaaksi osapuoleksi kulttuurikeskustelun ja -politiikan kentillä. Rauhallisempi ilmaisutapa korostaa asiantuntemusta, mikä voi kulttuuristen välittäjien teorian näkökulmasta tarkasteltuna lisätä luottamusta pääkirjoitustoimitusta ja pääkirjoitustoimittajia kohtaan kulttuurisina vallankäyttäjinä. Toisaalta väliaikainen, voimakas ja mahdollisesti transgressiivinenkin sävy voi auttaa parantamaan pääkirjoitusaseman merkittävyyttä yhteiskunnallisena keskustelijana lisääntyvän huomion kautta. Tällöin merkitystään uudelleen etsivä pääkirjoitusjournalismin kenttä olisi kenties raflaavilla teksteillä ja voimakkaalla asemoitumisella pyrkinyt vaikuttamaan tekstien kohteensa lisäksi myös omaan asemaansa ja statukseensa yhteiskunnallisen keskustelun kentällä, kenties myös laajemmin journalisminkin kentällä.

Yksi, spekulatiivinen vaihtoehto on toisaalta myös se, että aiempien pääkirjoitusten sävy tavalla tai toisella uhkasi *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimituksen legitimeettiä, kun lausunnot toimivat arvottajien lisäksi myös äänessä pysymisen oikeuttajina. Tällöin kehysten muuttuminen voi kertoa pääkirjoitustoimittajien ja heidän edustamansa pääkirjoitustoimituksen tekemästä paikan tai strategian vaihtamisesta pääkirjoitusjournalismin kentän sisällä, jotta pääkirjoitustoimittajien ja erityisesti pääkirjoitustoimittajien mahdollisuus säilyä uskottavina keskustelun osapuolina ja määrittelyvallan käyttäjinä säilyisi myös tulevaisuudessa.

Samalla on syytä huomata, että pääkirjoitustoimitus teki tekstien osalta sille määritelmällisesti annettua työtään mielipiteen ilmauksesta. Tarkastellut pääkirjoitukset voivat jopa erottua pääkirjoitusten kentällä. Hartmut Lenk ja Liisa Tiittula (1990) huomasivat saksalaisia ja suomalaisia pääkirjoituksia vertaillessaan, että suppeassa aineistossa suomalaisissa pääkirjoituksissa oli huomattavasti enemmän pelkästään informatiivisia ilmauksia kuin saksalaisissa pääkirjoituksissa. Erkki Teikari (1990) kiteyttää suomalaisten pääkirjoitusten ongelman artikkelin väliotsikossa: ”Näkemyks hukassa”. Hän nostaa kirjallisuudessa esitetystä kritiikistä esiin pääkirjoitusten epäajankohtaisuuden, argumentoinnin kätkemisen, teesien

hajanaisuuden sekä jopa niiden loistamisen poissaolollaan. Myös viimeaikainen keskustelu pääkirjoitusjournalismin kehittämisestä vahvistaa huomion siitä, että pääkirjoitusten puhutteleva ja keskustelua herättävä rooli ei Guggenheimin ulkopuolisissa aiheissa ole usein toteutunut (Arola 2020).

Guggenheimia tarkastelevien pääkirjoitusten kehukset osallistuvat kulttuuristen välittäjien teorian näkökulmasta Guggenheimin legitimointiin usein eri keinoin (Smith Maguire ja Matthews 2012). Toisaalta kehukset paljastavat legitimointikeinoja ja mahdollistavat niiden tarkemman analyysin sekä kritiikin. Smith Maguire ja Matthews huomauttavat, että kulttuuriset välittäjät nojautuvat enemmän tai vähemmän henkilökohtaisiin näkemyksiin ja kulttuuriseen pääomaan. Tämä herättää kysymyksiä niin kirjoittajan kuin lukijankin näkökulmasta, kun yksittäinen kirjoittaja ei voi nostaa itseään ja omaa kokemustaan esiin nimettömissä pääkirjoituksissaan. Toisaalta lukija voi kulttuurisivulla helposti tarkastella, milloin kriittikkokunnan kokoonpano on vaihtunut, mutta pääkirjoitussivulla kirjoittajien nimet korkeintaan pienellä painettuna listana mukana, jolloin näkemyskirjon ja sitä kautta kirjoittajakunnan kulttuurisen pääoman muutosten seuraaminen on hankalampaa kuin yksittäistä välittäjää voimakkaammin korostavilla kulttuurisivuilla.

Mitä väliä sillä sitten on, mitä *Helsingin Sanomat* linjaa ensimmäisillä sivuillaan anonymiteetin suojissa? Yllättävän paljonkin, voidaan todeta tämän tutkielman viimeistelyajankohdan tuoreiden keskustelujen perusteella.

Huhtikuussa 2021 syntyi keskustelu *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksesta, jossa linjattiin yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden olevan ideologisia, minkä seurauksena erilaiset yhteiskuntatieteilijät esittivät kysymyksiä siitä, vaikuttaako tämä siihen, miten toimittajat suhtautuvat heihin seuraavalla kerralla, kun nämä lähestyvät tutkijoita haastattelupyynnöllä (Lyytinen 2021). Tämä osoittaa, että pääkirjoituksilla nähdään yhä merkitystä lehden linjan määrittäjänä. Vaikuttavatko pääkirjoituksissa esitetyt väitteet journalismiin? Kysymys on hankala tutkittava, mutta kertoo kummankin instituution tärkeydestä ja niihin osoitetusta luottamuksesta.

Kehysten sisältö myös asettuu linjaan aiemman tutkimuksen ja julkisen keskustelun havaintojen kanssa. Kulttuuripersoona Jörn Donner kirjoitti Suomen Kuvalehdessä (2011), kuinka ”Guggenheim vikitteli kuin Auervaara”. Donnerin näkökulma on kriittinen, mutta kritiikki asettuu samoihin maailmoihin, jossa *Helsingin Sanomien* pääkirjoitustoimitus puolustaa museohanketta. Luotettavan ystävän sijaan amerikkalainen on Donnerille imarteleva petkuttaja, historiallisen avioliittohuijari Ruben Oskar Auervaaran tapaan:

”Myöhempien aikojen auervaaralaiset ovat tulleet tänne kehumään maamme ja samantien rahastamaan. Kun tätä maailman onnellisinta maata kehutaan, rahahanat aukeavat. Niinpä Helsingin kaupungin ylin johto, ylipormestari Jussi Pajunen seurueineen, sekä muutaman kulttuurirahaston johtajat ovat yhteisesti luvanneet lähes kaksi miljoonaa euroa hankkeeseen, jonka johtoajatus on Guggenheim-museo Helsinkiin. Otsikon pitäisi olla ’Suuren huijauksen ensimmäinen näytös’. [...] Sen sijaan, että näytettäisi pyllä tällaisille hankkeille, kumarretaan meillä syvästi ja vilkutaan iloisesti kaupungintalon terassilla.” (Donner 2011.)

Donner nostaa kolumnissaan samanlaisin sanankääntein esille myös metropolikehityksen haaveen, joka niin ikään toistuu *Helsingin Sanomien* pääkirjoituksessa.

”[...] uushelsinkiläisen ideologian takana on kuvitelma siitä, että Helsingistä kehittyisi aito pohjoinen kulttuurikeskus, jonne matkaajat saapuvat sankoin joukoin täyttämään hotellimme, ravintolamme ja konserttitalamme. [...] Guggenheim-juttu on hyttysen surinaa, mutta se todistaa, että meillä vielä eletään suurkaupunkisuuruuden hulluutta, ja olemme jopa halukkaita maksamaan siitä. Minä en! (Donner 2011.)

Tämän pohjalta voikin esittää väitteen, että pääkirjoitustoimittajat kulttuurisina välittäjinä nostivat esiin yleisimmät kritiikin syyt ja rakensivat argumenttinsa niiden varaan. Tällöin pääkirjoitusjournalismin kenttä lähtisi vastahyökkäykseen, jossa se pyrki legitimoimaan Guggenheim Helsingin ja tarjoamaan vaihtoehtoisia, uskottavampia ja houkuttelevampia selitysmalleja hankkeen ytimessä oleville puhetoivoille ja kytköksille. Tästä näkökulmasta kiinnostavaa ovat myös Ritvalan, Granqvistin ja Piekkarin (2021) esiin nostamat Guggenheimin ydinstigmat

amerikkalaisesta imperialismista ja rahan käyttämisestä ulkomaiseen taiteeseen – joita pääkirjoitustoimitus nostaa esille hankkeen puolelle asettuessaan, ja joista jälkimmäistä se myös puolustaa merkittävästi.

Entä mitä viidestä kymmeneen vuotta vanhat pääkirjoitukset ja niiden sivupolut sitten kertovat nykylukijalle laajemmalla, tutkimuksen ja keskustelijoiden keskinäisen dialogin ulkopuolelle asettuvalla tasolla? Nykyperspektiivistä Guggenheim näyttäytyy osana suomalaisen kulttuuripoliittisen keskustelun vaiheita ennen Helsingin omia, myöhemmin onnistuneesti toteutuneita projekteja. Museohankkeen aikaisissa poliittisissa puheenvuoroissa esitettiin, että Guggenheim olisi toteutuessaan valmistunut vuosien 2017–2018 tienoilla. Näihin aikoihin eli vuonna 2018 avatut keskustakirjasto Oodi sekä taidemuseo Amos Rex ovat saaneet runsaasti huomiota, vaikka mukana ei ole tunnettuja ulkomaisia brändejä. Esimerkiksi Guggenheim-hanketta voimakkaasti vastustanut Kaarin Taipale totesi, että Amos Rexin saama kansainvälisen lehdistön huomio oli esimerkki siitä, ettei Helsinki tarvitse Guggenheimia (Aromaa 2018).

Guggenheim Helsinki vertautuu myös toiseen kaupunginjohtaja Jussi Pajusen aikana tehtyyn kulttuuri-investointiin, vuoden 2014 MTV Push -tapahtumaan. Vetoapua kaupungille haettiin suurelta kulttuuri-instituutiolta, mutta tavoitteita ja luvattuja hyötyjä ei tulkittu saavutetun, kun tapahtumien väkimäärät olivat pieniä noin 850 000 euron julkisesta rahoituksesta huolimatta. Epäselvänä pidettyä rahankäyttöä selvitettäessä kaupunginhallituksen puheenjohtaja perusteli hankkeen olleen myös kaupungin markkinointia kansainvälisissä yhteyksissä. (Petäjä 2014.)

Kuten kaikki tutkimukset, myös tämä kandidaatintutkielma tarkastelee valitsemaansa aihetta hyvin rajatusta näkökulmasta käsin. Samalla kun se esittää havaintoja, esiin nousee joukko muita kysymyksiä, joita voisi tarkastella ja jotka saattaisivat olla jopa ensisijaisempia jatkokeskustelun kannalta.

Luonteva jatkotutkimuskohde olisi ottaa tarkasteluun kaikki *Helsingin Sanomien* pääkirjoitussivujen Guggenheimia koskeva sisältö, niin kolumnit kuin Muut lehdet -

artikkelit. Tällöin yksi mahdollisuus voisi olla vertailun laajentaminen myös muiden julkaisuiden pääkirjoitussivuihin. Miten esimerkiksi iltapäivälehdet tai maakuntalehdet, puhumattakaan aihetta sivunneista aikakauslehdistä, käsittelivät aihetta?

Koska Guggenheim Helsingin kriitikoiden puheenvuoroissa on otettu esille *Helsingin Sanomien* omistajataustaa ja spekuloitu sen vaikutuksella pääkirjoitustoimituksen kantaan, kiinnostavaa olisi tarkastella muiden Sanoman keskusteluajankohtana omistamien julkaisujen, esimerkiksi *Ilta-Sanomien* pääkirjoituksia museohankkeesta. Aiemmassa tutkimuksessa esiin noussut esimerkki *Iltalehden* hyvin kriittisestä pääkirjoituksesta tuo mieleen myös vaihtoehdon, jossa *Helsingin Sanomien* pääkirjoitusten rinnalle asetettaisiin molempien iltapäivälehtien Guggenheim-pääkirjoitukset. Tällöin huomiota voisi kiinnittää sekä kustantajan että lehden genren mahdolliseen vaikutukseen teksteihin ja niiden sisältöihin.

Henkilökohtaisesti pitäisin mielekkäänä ja jopa lystikkäänäkin esimerkiksi tämän kandidaatintutkielman aineiston peilaamista *Ylioppilaslehdessä* samoihin aikoihin kirjoitettuihin teksteihin, joissa näkökulma tuntuu olevan yhtä lennokas, mutta suhde hankkeen mielekkyyteen päinvastainen. Ylioppilaskunnan kaupunkipoliittista kantaa uutisoitaessa tuodaan ilmi, että Guggenheim on ”kohtuuttoman kallis turistihanke” (Jussila 2012). Olavi Uusivirta puolestaan toteaa pakinassaan (2012), kuinka suomalaiset menestystarinat ovat aina olleet ulkomaisia menestystarinoita, mutta samalla kehystää kulttuuripolitiikan pois Guggenheimista: ”Ei tänne taidetta kukaan missään vaiheessa halunnutkaan, vaan peniksen jatkeen.” Kolumnisti Lauri Holappa (2011) taas kirjoittaa, kuinka Guggenheim-hankkeessa, ei ole kyse ”taiteesta, vaan epätoivosta”, ja jatkaa (2012), kuinka hanke on yksi viime vuosien ”vulgaarikapitalistisimmista poliittisista projekteista”, jossa kannattajat ovat ”korvanneet rationaalisilta kalskahtavat säästöargumentit paskapuheella”, jota kirjoittaja luonnehtii niin ”esoteeriseksi sanamössöksi” kuin ”klassisemmaksi sitralaiseksi hölynpölyksi”. Tämän idean kääntöpuolena on *Ylioppilaslehden* Guggenheim-tekstien hyvin rajallinen määrä, mikä vaikeuttaa mielekästä vertailua. Toisaalta pääkirjoitukset voisivat saada kiinnostavaa vertailuaineistoa jatkotutkimusta varten myös Salomon R. Guggenheim -säätiön

selvitysraporteista.

Tämän tutkielman lähdeluetteloon olen eräänlaisena keskustelunavauksellisenä sivujuonteena listannut myös *Helsingin Sanomissa* julkaistujen Guggenheim-pääkirjoitusten pääkirjoittajien nimet, jotka löytyivät tehdessäni arkistohakua Päivälehdessä arkistossa mahdollisimman tarkan hakutuloksen saavuttamiseksi. Tämä on mahdollinen ja osaltaan sosiaalisen median keskusteluissakin jopa rasittavuuteen asti toistuva tulkintalinja: kuka on kirjoittanut minkälaisia pääkirjoituksia? Kokonaisuuden kannalta sitä voi pitää epäkiitollisena jo esimerkiksi pääkirjoitusten ryhmätyöluonteen takia, mutta painotusten toistuminen tiettyjen pääkirjoittajien teksteissä pidemmällä aikavälillä voi olla mahdollinen kiinnostava sivujuonne. Se yhdistyy myös nykyiseen pääkirjoitusjournalismin trendiin, jossa pääkirjoitukset allekirjoitetaan omalla nimellä. Kun pääkirjoituksissa halutaan yhä useammin hyödyntää signeerauksen sallimaa kirjoittajan persoonallisuutta, voiko tekstin tekijän merkitystä kokonaan sivuuttaa nimettömissäkään pääkirjoituksissa? Toisaalta lähempi tarkastelu siitä, korostuvatko tietynlaiset keinot tai argumentit juuri tiettyjen kirjoittajien teksteissä antaisi lisää tietoa pääkirjoitusten argumentinmuodostuksesta ulkoisen tarkastelun kautta. Toisaalta Guggenheim-pääkirjoituksia tehneiden pääkirjoittajien määrä osoittaa, että kyse on nimenomaan ryhmän mielipiteenmuodostuksesta, ei niinkään yksittäisen kulttuurisen välittäjän asiantuntemuksesta. Tietoa pääkirjoitusten tekijöistä voidaan käyttää muunkinlaiseen analyysiin kuin henkilöön menemiseen.

Laajempien kulttuuripoliittisten keskustelujen tasolla Guggenheim-tapaustutkimuksena voisi myös kenties hyötyä rinnastuksesta joko aiempiin vastaaviin kulttuurikeskusteluihin, kuten Kiasmaan tai Makasiineihin, tai uudempiin kulttuurikentän päätöksiin, kuten Oodiin, design- ja arkkitehtuurimuseoon, wau-arkkitehtuuria edustaneeseen Clarion-hotelliin ja Amos Rexiin. Keskeisille paikoille suunnitellut kulttuurirakennukset kokivat erilaisia keskusteluja ja kohtaloita, mutta voivat tarjota mielenkiintoisia leikkauspisteitä Guggenheim-hankkeen tarkastelua varten. Tapauksista käydyn julkisen keskustelun määrä kuitenkin vaihtelee, ja on lähtökohtaisesti Guggenheim-Helsingin herättämää keskustelua huomattavasti

vähäisempää.

Myös *Helsingin Sanomien* Guggenheim-pääkirjoitusten vertaaminen julkaisun Guggenheim-uutisiin saattaisi olla kiinnostava lähestymistapa – puhumattakaan vertailuista Guggenheim-kolumneihin, jossa näkökulmat voivat genrensä sallimien mahdollisuuksien puitteissa ja niiden vuoksi olla vieläkin kärkevämpiä. Guggenheim-uutisoinnin mahdollinen puolueellisuus ja uutisissa esiintyneet kehykset kiehtoivat alun perin myös tämän tutkielman kirjoittajaa, mutta aineisto olisi ollut huomattavan laaja. Parhaassa tapauksessa keskustelu ja historiallisen kulttuuripoliittisen konfliktin tarkastelu jatkuu, ja tässä tutkielmassa esitetyt koosteet, luonnehdinnat, tulkinnat, näkökulmat ja huomiot ovat siihen tulevaisuudessa mahdollisesti perehtyville enemmän hyödyksi kuin haitaksi ja tarjoavat mahdollisuuden erilaisten huomioiden tarkasteluun, kritiikkiin ja jatkokehittelyyn.

Viimeiseksi haluan nostaa ilmaan hypoteettisen kysymyksen siitä, millä tavoilla tässä tutkielmassa määritellyt vastarinnan tuomitsemisen, metropolien kilpailun ja amerikkalaisen ystävän kehykset toistuvat *Helsingin Sanomien* muissa pääkirjoituksissa. Ovatko näkökulmat ilmiökohtaisia vai leikkaavatko samat lähestymistavat pääkirjoitustoimitusten suhtautumista muihinkin aiheisiin? Tällainen tutkiminen on äärimmäisen työlästä laadullisen luonteensa takia, jolloin sitä pitäisi harjoittaa pistokokein, mutta myös määrällinen tutkimus erilaisten toistuvien sanojen kautta olisi kiinnostava lähestymistapa laajemman korpuksen tarkastelemisessa.

LÄHTEET

- Alshawaaf, Nasser ja Soo Hee Lee. 2021. "Collective mobilization as a mechanism for cultural democracy: The case of Guggenheim Helsinki." *The Journal of Arts Management, Law, and Society* 51 (1): 37–52.
<https://doi.org/10.1080/10632921.2020.1851836>.
- Aura, Merja. 2014. *Guggenheim Helsinki: Kiista kaupunkitilasta Helsingin Sanomissa keväällä 2012*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Benson, Rodney. 2006. "News media as a 'journalistic field': What Bourdieu adds to new institutionalism, and vice versa." *Political Communication* 23 (2): 187–202.
<https://doi.org/10.1080/10584600600629802>.
- Bourdieu, Pierre. 1998. *On Television*. New York: New Press.
- Bourdieu, Pierre. 2005. "Political, social science and journalistic fields." Teoksessa *Bourdieu and the Journalistic Field*. Toimittaneet Rodney Benson ja Eric Neveu, 29–47. Cambridge: Polity Press.
- Entman, Robert. 1993. "Framing: Toward clarification of a fractured paradigm." *Journal of Communication* 43 (4): 51–58. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x>.
- Firmstone, Julie. 2008. "The editorial production process and editorial values as influences on the opinions of the British press towards Europe." *Journalism Practice* 2 (2): 212–229. <https://doi.org/10.1080/17512780801999378>.
- Gitlin, Todd. 1980. *The Whole World Is Watching*. Berkeley: University of California Press.
- Hannikainen, Otto. 2015. *Taidekentän käsityksiä kaupunkitilasta: Guggenheim Helsinki -keskustelut 2012*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Hellman, Heikki ja Paula Haara. 2018. "Journalistit kulttuurisina välittäjinä. Mad Men -tv-sarjan legitimointi laatusarjana suomalaisessa lehdistössä 2008–2015." *Media & viestintä* 41 (2): 97–122. <https://doi.org/10.23983/mv.73064>.
- Horsti, Karina. 2005. *Vierauden rajat: Monikulttuurisuus ja turvapaikanhakijat journalismissa*. Tampere: Tampere University Press.

- Ikäheimo, Hannu-Pekka. 2016. "EU nautintovarkana: Tulkintakehykset 'EU kieltää' - artikkeleissa." *Politiikka* 58 (4): 263–279.
- Jaakkola, Maarit. 2013. *Hyvä journalismi: käytännön opas kirjoittajalle*. Kansanvalistusseura. Helsinki.
- Janssen, Susan ja Marc Verboord. 2015. "Cultural mediators and gatekeepers." Teoksessa *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. Toimittanut J. D. Wright, 440–446. Oxford: Elsevier.
- Javanainen, Kirsi. 2016. *Tapaustutkimus Guggenheim Helsinki: arvot, ideologiat, myytit diskursseissa*. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto.
- Katajamäki, Heli. 2005. "Talouden selittäjät äänessä: Taloussanomalehtien pääkirjoitustoimittajien representaatioita sosiaalisesta roolistaan." *Tiedotustutkimus* 28 (4–5): 4–27. <https://doi.org/10.23983/mv.62558>.
- Katajamäki, Heli. 2018. *Tekijän identiteetti taloussanomalehtien pääkirjoituksissa: Pääkirjoitustoimittajan sosiaalisesta roolista tuotettu, teksteistä tulkittu*. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Karvonen, Erkki. 2000. "Onko medially vaikuttuksia?" *Tiedotustutkimus* 23 (2): 1–3. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61527>.
- Le, Elisabeth. 2010. *Editorials and the Power of Media: Interweaving of Socio-Cultural Identities*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Lenk, Hartmut ja Liisa Tiittula. 1990. "Die implizite Botschaft: Eine kontrastive Untersuchung zum Explizitätsgrad von Bewertungshandlungen in Pressekommentaren/Leitartikeln." *Der Ginkgo Baum: Germanisches Jahrbuch für Nordeuropa* 9: 160–181.
- Linko, Maaria. 2013. "Guggenheim Helsinki: toimijatahot vastakkain." *Yhdyskuntasuunnittelu* 51 (4): 30–56.
- Matilainen, Kristine. 2016. *Co-branding in a Non-Corporate Context: A Case Study of the Guggenheim Helsinki Museum Initiative*. Pro gradu -tutkielma. Aalto-yliopisto.
- Marques, Francisco Paulo Jamil, Camila Mont'Alverne ja Isabele Mitozo. 2019. "Editorial journalism and political interests: Comparing the coverage of Dilma

- Rousseff's impeachment in Brazilian newspapers." *Journalism*, julkaistu sähköisesti 12.12.2019. <https://doi.org/10.1177/1464884919894126>.
- Meltzer, Kimberly. 2007. "Newspaper editorial boards and the practice of endorsing candidates for political office in the United States." *Journalism* 8 (1): 83–103. <https://doi.org/10.1177/1464884907072422>.
- Pietilä, Jyrki. 2008. *Kirjoitus, juttu, tekstielementti: Suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyyppeiden kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771–2000*. Jyväskylä Studies in Humanities 111. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Ponzini, Davide ja Sampo Ruoppila. 2018. "Local politics and planning over transnational initiatives: The case of Guggenheim Helsinki." *Journal of Urban Design* 23 (2): 223–238. <https://doi.org/10.1080/13574809.2018.1426987>.
- Ponzini, Davide, Sampo Ruoppila ja Zachary Jones. 2020. "What difference does democratic local governance make? Guggenheim museum initiatives in Abu Dhabi and Helsinki." *Environment and Planning C: Politics and Space*, 38 (2): 347–365. <https://doi.org/10.1177/2399654419857096>.
- Rahkonen, Juho. 2006. "Yleisradion menestyksen eväät: Kenttäteoria ja metapääoma julkisen palvelun vahvan aseman selittäjinä." *Tiedotustutkimus* 29 (2): 44–61. <https://doi.org/10.23983/mv.62362>.
- Ritvala, Tiina, Nina Granqvist ja Rebecca Piekkari. 2021. "A processual view of organizational stigmatization in foreign market entry: The failure of Guggenheim Helsinki." *Journal of International Business Studies* 52 (2): 282–305. <https://doi.org/10.1057/s41267-020-00329-7>.
- Smith Maguire, Jennifer ja Julian Matthews. 2012. "Are we all cultural intermediaries now? An introduction to cultural intermediaries in context." *European Journal of Cultural Studies* 15 (5): 551–562. <https://doi.org/10.1177/1367549412445762>.
- Taipale, Kaarin, toim. 2012. *Guggenheimin varjossa*. Helsinki: Into Kustannus.
- Teikari, Erkki. 1990. "Suomalainen sanomalehti varovainen kannanottaja." *Tiedotustutkimus* 13 (3): 56–63. <https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/64527>

Vehkalahti, Pertti. 2016. "Ilmastonmuutoksen ydinasiat: Ilmastokonsensus Fennovoima-kirjoittelussa 2007–2013." *Media & viestintä* 39 (2): 93–116.

<https://doi.org/10.23983/mv.61428>.

Wang, Shuchen. 2016. "Turning right/turning left? A neoclassical socioeconomic query of the arts signaled by museum and branding in Finland." *The Journal of Arts Management, Law, and Society* 46 (4): 164–176.

<https://doi.org/10.1080/10632921.2016.1209142>.

VERKKOLÄHTEET JA JOURNALISMI

Autio, Noora. 2015. "Nimi lisäsi pääkirjoitusten kiinnostavuutta." *Suomen Lehdistö*, 23.10.2015. Luettu 24.5.2021. <https://suomenlehdisto.fi/nimi-lisasi-paakirjoitusten-kiinnostavuutta/>.

Arola, Janne. 2020. "Instituution ravistelua: Tarvitaanko pääkirjoitusta, pitäisikö sitä uudistaa?" *Suomen Lehdistö*, 16.11.2020. Luettu 24.5.2021.

<https://suomenlehdisto.fi/instituution-ravistelua-tarvitaanko-paakirjoitusta-pitaisiko-sita-uudistaa/>.

Aromaa, Jonni. 2018. "Tutkija: Amos Rex osoittaa, ettei Guggenheimia tarvita Helsingissä – nyt ulkomaita myöten hehkutettu suomalaismuseo avautuu yleisölle." Yle.fi, julkaistu 30.8.2018. Luettu 4.4.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-10375914>.

Blåfield, Antti. 2015. "Suomi vastaa vaikeuksiin sulkeutumalla." *Helsingin Sanomat*, 3.2.2015. Luettu 11.4.2021. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000002797573.html>.

[Donner, Jörn. 2011. "Guggenheim vikitteli kuin Auervaara". *Suomen Kuvalehti*, 6.3.2011. Luettu 5.6.2021. https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/mielipide-kotimaa/donner-guggenheim-vikitteli-kuin-auervaara-2011/?shared=13803-300715b4-4](https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/mielipide-kotimaa/donner-guggenheim-vikitteli-kuin-auervaara-2011/?shared=13803-300715b4-4)

Erho, Nina. 2019. "Kuka päättää lehden linjan?" *Journalisti*, 31.1.2019. Luettu 30.5.2021. <https://www.journalisti.fi/artikkelit/2019/1/kuka-ptt-lehden-linjan/>.

- Guggenheim.org. 2009. "A passionate collector and new trustee." Guggenheim.org, julkaistu 13.1.2009. Luettu 4.4.2021. <https://www.guggenheim.org/news/a-passionate-collector-new-trustee>.
- Helsingin Sanomat. 2006. "Helsinkiin kaivattaisiin uutta matkailuvalttia". *Helsingin Sanomat*, 29.7.2006. Luettu 24.5.2021. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000004413878.html>.
- Helsingin Sanomat. 2012. "Guggenheim kaatui kaupunginhallituksessa äänin 8–7." *Helsingin Sanomat*, 2.5.2012. Luettu 4.4.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002527990.html>.
- Helsingin Sanomat. 2018. "Uuden museon pitää olla rohkea." *Helsingin Sanomat*, 26.8.2018. Luettu 4.6.2021. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000005803887.html>.
- Helsingin Sanomat. 2021. "Sanoman Yle-kantelu jäi ajastaan jälkeen." *Helsingin Sanomat*, 28.5.2021. Luettu 5.6.2021. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000008008985.html>.
- Heinänen, Kaisa ja Anu Uimonen. 2011. "Helsinki tahtoo Guggenheimin." *Helsingin Sanomat*, 19.1.2011. Luettu 6.5.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004782199.html>.
- Holappa, Lauri. 2011. "Nouseeko Suomen talous taiteella?" *Ylioppilaslehti*, 17.9.2011. Luettu 5.4.2021. <https://ylioppilaslehti.fi/2011/09/nouseeko-suomen-talous-taiteella/>.
- Holappa, Lauri. 2012. "Järjen loppu." *Ylioppilaslehti*, 14.2.2012. Luettu 5.4.2021. <https://ylioppilaslehti.fi/2012/02/jarjen-loppu/>.
- Iltalehti. 2012. "Ei heitetä museota pois G:n mukana." *Iltalehti*, 3.5.2012. Luettu 5.6.2021, <https://www.iltalehti.fi/paakirjoitus/a/2012050315521745>.
- Jussila, Veera. 2012. "HYY tyrittää Guggenheimin." *Ylioppilaslehti*, 19.2.2012. Luettu 4.4.2021. <https://ylioppilaslehti.fi/2012/02/hvy-tyrmaa-guggenheimin/>.
- Kantokorpi, Otso. 2011. "Guggenheim, osa n: toteutumattomien Guggenheimien arkisto." *Alaston kriitikko*, julkaistu 22.10.2011. Luettu 27.12.2018.

<http://alastonkriitikko.blogspot.com/2011/10/guggenheim-osa-n-toteutumattomien.html>.

- Kuhla, Karoline. 2012. "The Guggenheim's farewell to Berlin." *Spiegel International*, 15.11.2012. Luettu 4.4.2021. <https://www.spiegel.de/international/zeitgeist/final-exhibition-guggenheim-says-goodbye-to-berlin-a-867541.html>.
- Lyytinen, Jaakko. 2012. "Guggenheim ja Helsingin Sanomat." *Helsingin Sanomat*, 1.12.2012. Luettu 4.4.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004854193.html>.
- Lyytinen, Jaakko. 2021. "Tutkijat tyrmäävät HS:n pääkirjoituksen tiedekäsityksen – 'Asia on oikeastaan päinvastoin'". *Helsingin Sanomat*, 14.4.2021. Luettu 4.4.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007917387.html>.
- Nelskylä, Lena. 2016. "'Ratkaiseva käänne' – uusi esitys pakottaa helsinkiläispäättäjät taas Guggenheimin kimppuun." *Yle.fi*, julkaistu 3.11.2016. Luettu 4.4.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-9271149>.
- Nurmio, Satu. 2013. "Guggenheimia pusketaan uudestaan Helsinkiin." *Yle.fi*, 15.5.2013. Luettu 21.5.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-6642276>.
- Oksanen, Kimmo ja Paula Holmila. 2018. "Helsinkiin kaavaillaan nyt supermuseota." *Helsingin Sanomat*, 22.8.2018.
- Petäjä, Jukka. 2014. "Helsingin kaupunki antoi lisätietoja kiistelystä MTV Push - tapahtumasta." *Helsingin Sanomat*, 13.9.2014. Luettu 4.4.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000002761129.html>.
- Ruoppila, Sampo ja Panu Lehtovuori. 2012. "Guggenheim Helsinki: Landing-site for franchised culture." *Domus*, 7.3.2012. Luettu 4.4.2021. <http://www.domusweb.it/en/op-ed/guggenheim-helsinki-landing-site-for-franchised-culture/>.
- Saarikoski, Saska. 2021. "Yritin spekuloida pääkirjoituksessa sillä, miksi jotkut tieteet ovat alttiimpia ideologisille kiistoille kuin toiset – mutta epäonnistuin." *Helsingin Sanomat*, 14.4.2021. Luettu 24.5.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000007917362.html>.
- Siegal, Nina. 2016. "Guggenheim Helsinki Museum Plans Are Rejected." *The New York Times*, 30.11.2016. Luettu 4.4.2021.

<https://www.nytimes.com/2016/11/30/arts/design/guggenheim-helsinki-museum-plans-are-rejected.html>.

Sirén, Vesa. 2016. "Valtuusto hylkäsi Guggenheimin museon – New Yorkin Guggenheim-johtaja HS:lle: 'Tämä projekti on nyt käytännössä ohi.'" *Helsingin Sanomat*, 1.12.2016. Luettu 4.4.2021. <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000004888933.html>.

Sokala, Hannu. 2011. "Helsinki avasi piikin Guggenheimille." *Taloussanomat*, 29.1.2011. Luettu 4.4.2021. <https://www.is.fi/taloussanomat/art-2000001700014.html>.

Sorjanen, Axa. 2015. "Guggenheim Helsinki – kiistellyn hankkeen salatut taustat ja piilovaikuttajat." *Suomen Kuvalehti*, 23.6.2015. Luettu 4.4.2021. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/guggenheim-helsinki-kiistellyn-hankkeen-salatut-taustat-ja-piilovaikuttajat/?shared=86444-33c2d995-4>.

Uusivirta, Olavi. 2012. "Isin uusi G-piste." *Ylioppilaslehti.fi*, 26.5.2012. Luettu 4.4.2021. <https://ylioppilaslehti.fi/2012/05/isin-uusi-g-piste/>.

Vogel, Carol. 2011. "Guggenheim considers a museum in Helsinki." *The New York Times*, 18.1.2011. Luettu 27.12.2018. <https://www.nytimes.com/2011/01/18/arts/design/18museum.html>.

LIITE 1: TUTKIMUSAINEISTONA OLEVAT PÄÄKIRJOITUKSET

Hakasulkuihin merkityissä pääkirjoituksissa teksti tarkastelee Guggenheimia sivuroolissa.

Helsinkiin kaivattaisiin uutta matkailuvalttia, 29.7.2006, Juha-Pekka Raeste

Guggenheim-museo on loistava mahdollisuus, 19.1.2011. Antti Blåfield

Guggenheim-museo vahvistaisi kulttuurialoja, 10.6.2011. Antti Blåfield

Guggenheimista Katajanokan komistus, 24.8.2011. Jenni Virtanen

[Helsingistä on tullut velkainen kaupunki, 8.10.2011, Antti Blåfield]

[Juhlavuosi ja ratkaisujen vuosi, 2.1.2012, Antti Blåfield]

Guggenheimin museo olisi myönteinen sokki, 11.1.2012, Antti Blåfield

Yksikätinen rosvo vai ystävän käsi, 11.2.2012, Antti Blåfield

[Helsinginseudulla on nyt näytön paikka, 14.4.2012, Antti Blåfield]

Pajunen teki viisaan väistöliikkeen, 19.4.2012, Antti Blåfield

[Kokoomus saattaa maksaa valinnastaan kovan hinnan, 30.4.2012, Antti Blåfield]

Helsinki ei tarvitse vierasta taidetta, 3.5.2012, Antti Blåfield

[Stubb on ministereistä suosituin, 17.6.2012, Juha Akkanen]

[Taidehankinta on tärkeä investointi, 29.8.2012, Jyrki Räikkä]

[Pääkaupungin vihreille tarjotaan kitkerää laskua, 9.10.2012, Antti Blåfield]

[Taiteen johtaminen vaatii kykyä nähdä taiteen ohi, 16.1.2013, Annamari Sipilä]

[Pysyvää ratkaisua odotellessa, 25.2.2013, Juha Akkanen]

[Helsingin pitäisi avautua ideoille, 17.5.2013, Matti Kalliokoski]

Guggenheim tulee takaisin, 8.8.2013, Jyrki Räikkä

Helsingin kannattaa antaa Guggenheimille tilaisuus, 25.9.2013, Annamari Sipilä

[Suomen kannattaa kuunnella amerikkalaista ystävää, 1.10.2013, Annamari Sipilä]

Guggenheim ansaitsee kilpailun, 8.1.2014, Annamari Sipilä

[Kuka jaksaa maksaa taiteesta, 8.2.2014, Annamari Sipilä]

Guggenheim piirtäisi kaivatun puumerkin Helsinkiin, 5.6.2014, Annamari Sipilä

[Museot ovat uudistuva ja näyttävä osa Suomea, 5.1.2015, Markku Rönty]

Guggenheim-museo voisi uudistaa Eteläsataman rantaa, 24.6.2015, Marja Salmela

[Kauppatorin ilme uusiksi, 3.6. 2016, Anna-Liisa Kauhanen]

[Hallituksen budjettineuvotteluissa jäi moni asia kesken (printti: Budjettiriihessä jäi moni asia kesken), 3.9.2016, Juha Akkanen]

Uusi Guggenheim-ehdotus ansaitsee asiallisen käsittelyn (printti: Toiveissa asiallinen käsittely), 4.11.2016, Matti Kalliokoski

Guggenheimin taidemuseo sopii Helsingin keskustaan. 30.11.2016, Heli Saavalainen